

EASO

Praktická příručka: Vyloučení

*Soubor praktických příruček
úřadu EASO*

leden 2017

***Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět
na otázky týkající se Evropské unie.***

Bezplatná telefonní linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup k číslům 00 800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Doplňující informace o Evropské unii jsou k dispozici na internetu (<http://europa.eu>).

Print ISBN 978-92-9494-678-2 doi:10.2847/421614 BZ-06-16-228-CS-C
PDF ISBN 978-92-9494-644-7 doi:10.2847/419152 BZ-06-16-228-CS-N

© Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, 2017

Úřad EASO ani žádná osoba vystupující jeho jménem nenesou odpovědnost za použití informací obsažených v této publikaci.

European Asylum Support Office

EASO

Praktická příručka: Vyloučení

*Soubor praktických příruček
úřadu EASO*

leden 2017

SUPPORT IS OUR MISSION

Úvod k praktické příručce o vyloučení

Proč byla tato praktická příručka vypracována? Praktická příručka úřadu EASO s názvem „Vyloučení“ má sloužit jako praktický nástroj doprovázející vyšetřující úředníky v celé Evropské unii i za jejími hranicemi při každodenní práci.

Účelem této praktické příručky je pomáhat při odhalování a zkoumání možných případů vyloučení.

Příručka je koncipována v souladu s příslušnými právními požadavky a zároveň navrhuje praktický návod, jak se řídit zásadami společného evropského azylového systému při každodenní práci.

Co tato praktická příručka obsahuje? Tato příručka se zaměřuje na ustanovení čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice vycházející z čl. 1 odst. F Ženevské úmluvy z roku 1951 a článku 17 kvalifikační směrnice, tj. ustanovení, která upravují vyloučení v případě, kdy žadatel „nezasluhuje“ mezinárodní ochranu.

Vyloučení podle čl. 12 odst. 1 kvalifikační směrnice vycházející z čl. 1 odst. D a čl. 1 odst. E Ženevské úmluvy z roku 1951, tj. když žadatel již ochrany užívá, a tudíž ochranu postavení uprchlíka nepotřebuje, do obsahu této příručky nespadá.

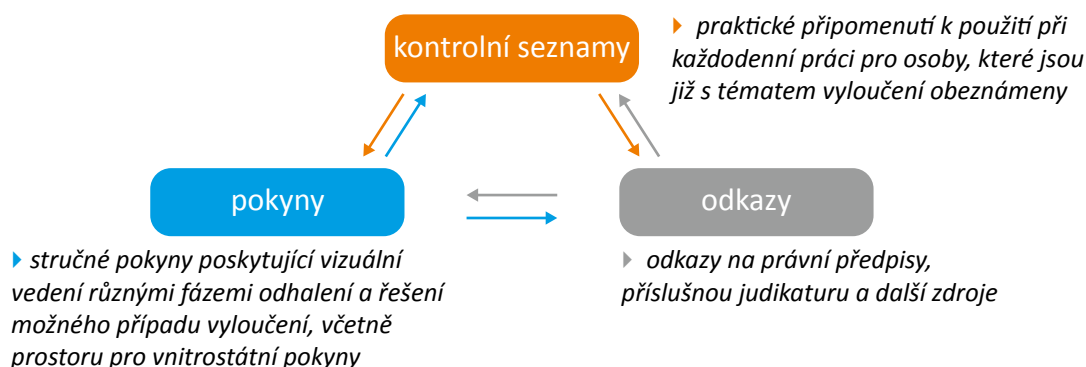
Většina pojmů použitých v této praktické příručce vychází z vnitrostátního nebo mezinárodního trestního práva a rovněž z mezinárodního humanitárního práva. Je však třeba zdůraznit, že vyloučení je institutem azylového práva, které se svou podstatou i cíli liší, a v tomto ohledu platí zvláštní kritéria, která je třeba vzít v úvahu.

Kdo by měl tuto praktickou příručku používat? Tato příručka je určena zejména úředníkům vnitrostátních rozhodujících orgánů. Odkazuje obecně na „**vyšetřující úředníky**“. Hlavní cílovou skupinou jsou úředníci pověřeni vedením pohovoru a rozhodčí úředníci, příručka by však mohla být užitečným nástrojem i pro úředníky v přední linii a také jakékoli další osoby, které se by se mohly dostat do styku s odhalením anebo řešením případu vyloučení.

Tato praktická příručka zohledňuje potřeby vyšetřujících úředníků, pro něž je téma vyloučení nové: pro ně bude tento nástroj cenný zejména z hlediska osvěty. Užitečná však bude i pro osoby s mnohaletou praxí, včetně specializovaných vyšetřujících úředníků, kteří ji mohou používat při práci pro připomenutí.

Jak by se měla tato praktická příručka používat? Tato praktická příručka je koncipována ve třech vrstvách, které mohou být podle potřeb uživatele buď použity samostatně, nebo je lze vzájemně propojit. Jednotlivé vrstvy provází uživatele od odhalení možného případu vyloučení až po písemné rozhodnutí a případné další sledování.

Jak by se měly používat jednotlivé vrstvy této praktické příručky:

Tato praktická příručka neposkytuje jen strukturované vedení, ale může být vnímána i jako nástroj sebehodnocení anebo ji lze použít jako nástroj kontroly kvality.

Jak byla tato praktická příručka vypracována? Příručka byla vypracována odborníky ze zemí EU+ pod záštitou úřadu EASO. Cenné informace poskytl Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Příručka byla před svým dokončením konzultována se všemi zeměmi EU+.

Jak tato praktická příručka souvisí s ostatními podpůrnými nástroji úřadu EASO? Posláním úřadu EASO je podporovat členské státy mimo jiné prostřednictvím společné odborné přípravy, společné kvality a společných informací o zemích původu. Stejně jako všechny podpůrné nástroje úřadu EASO vychází tato Praktická příručka: Vyloučení ze společných norem společného evropského azylového systému (CEAS). Vychází ze stejného rámce a měla by být vnímána jako doplněk ostatních dostupných nástrojů úřadu EASO. Její soudržnost s těmito nástroji byla při její přípravě jedním z prvořadých hledisek, zejména ve vztahu k těsně souvisejícímu modulu osnov odborné přípravy úřadu EASO o vyloučení. Cenným zdrojem při vypracování příručky byl rovněž dokument [Judicial Analysis Exclusion: Articles 12 and 17 Qualification Directive \(2011/95/EU\)](#) („Právní analýza o vyloučení: Články 12 a 17 kvalifikační směrnice (2011/95/EU“) úřadu EASO.

Jedná se o praktickou příručku vypracovanou v rámci procesu matice kvality úřadu EASO. Měla by být vnímána v souvislosti s ostatními praktickými nástroji, zejména pak [Praktickou příručkou úřadu EASO: Osobní pohovor](#) a [Praktickou příručkou úřadu EASO: Posuzování důkazů](#).

Jak se tato praktická příručka vztahuje k vnitrostátním právním předpisům a praxi? Jedná se o tzv. měkký nástroj sbližování, který odráží společné normy, a je v ní vyhrazen prostor pro vnitrostátní odlišnosti v právních předpisech, pokynech a praxi.

Každý vnitrostátní orgán může do vyhrazených částí praktické příručky zařadit příslušná ustanovení právních předpisů a pokyny, a tak svým vyšetřujícím úředníkům poskytnout ucelené pokyny k vyloučení.

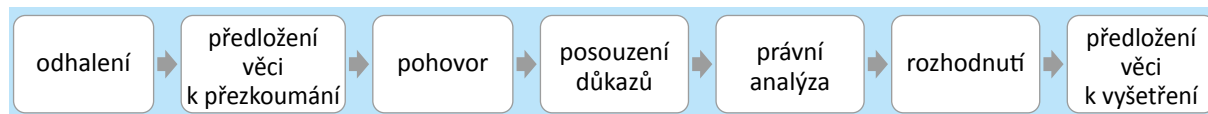
Obsah

POKYNY	7
1. Co je vyloučení?	8
2. Odhalení možných případů vyloučení	10
3. Předložení věci k přezkoumání a procesní záruky	12
4. Pohovor zaměřený na vyloučení	13
4.1. Příprava	13
4.2. Vedení pohovoru	16
5. Posouzení důkazů	19
6. Právní analýza	21
6.1. Vymezení činů, které se vylučují	21
6.2. Individuální odpovědnost	29
7. Navržení prvků rozhodnutí souvisejících s vyloučením	36
8. Předložení věci k vyšetření anebo stíhání	37
KONTROLNÍ SEZNAMY.....	39
ODKAZY	47

Praktický průvodce úřadu EASO: Vyloučení POKYNY

1. Co je vyloučení? [kontrolní seznam]

Tato praktická příručka se týká pouze vyloučení podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice vycházející z čl. 1 odst. F Ženevské úmluvy z roku 1951 a článku 17 kvalifikační směrnice.

Dále je uvedeno několik hlavních bodů, které vyšetřujícímu úředníkovi nastíní téma vyloučení:

□ Uplatnění doložek o vyloučení je povinné [kontrolní seznam]

Existují-li závažné důvody se domnívat, že se žadatel dopustil činu, který spadá do oblasti působnosti doložek o vyloučení, je uplatnění doložek o vyloučení povinné.

Uplatnění vyloučení za činy, které spadají do působnosti čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice vycházející z čl. 1 odst. F Ženevské úmluvy z roku 1951 a čl. 17 odst. 1 kvalifikační směrnice je povinné. Jedinou výjimku z povinného uplatnění doložek o vyloučení představuje čl. 17 odst. 3 kvalifikační směrnice (vyloučení z možnosti získat doplňkovou ochranu na základě jiných zločinů, které se za splnění určitých podmínek nepovažují za vážné zločiny).

□ Účelem vyloučení je ochránit integritu institutu azylu [kontrolní seznam]

Vyloučení se vztahuje na osoby, které by jinak byly způsobilé pro mezinárodní ochranu z důvodu odůvodněné obavy z pronásledování nebo reálného nebezpečí vážné újmy. Vyloučení představuje nezbytnou záruku integrity institutu azylu.

Existují dva hlavní důvody pro vyloučení:

osob, které nezasluhují mezinárodní ochranu

1. Určité činy jsou natolik závažné, že žadatelé, kteří se za tyto činy odpovídají, nezasluhují mezinárodní ochranu.

osob, které se vyhýbají odpovědnosti za vážné zločiny

2. Do rámce mezinárodní ochrany by neměla spadat taková forma ochrany, která umožňuje osobám, které spáchaly zločiny, aby se vyhýbaly odpovědnosti za ně.

Vzhledem k vážným důsledkům, které to pro žadatele může mít, by uplatnění doložek o vyloučení mělo být vždy posouzeno obzvlášť přísně a opatrně.

□ Důvody pro vyloučení [kontrolní seznam]

Vyloučení se uplatní v případě, že existují **závažné důvody se domnívat**, že má žadatel individuální odpovědnost za činy, které se vylučují (nebo že představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu – v případě doplňkové ochrany). Odůvodněno by bylo pouze s ohledem na tyto důvody pro vyloučení:

Důvody pro vyloučení	
postavení uprchlíka	<ul style="list-style-type: none"> zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti vážné nepolitické zločiny mimo zemi azylu dříve, než byl uznán uprchlíkem činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN
doplňková ochrana	<ul style="list-style-type: none"> zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti vážné zločiny činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu, ve kterém se žadatel nachází jiné zločiny (za určitých okolností)

Důvody pro vyloučení z postavení uprchlíka a doplňkové ochrany jsou podobné jako v ustanoveních čl. 1 odst. 1 F Ženevské úmluvy z roku 1951 a vycházejí z nich, je však třeba zdůraznit, že se zcela neshodují. Čl. 17 odst. 1 kvalifikační směrnice některé z požadavků u vážných zločinů vyjímá (čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice) a zavádí další důvody pro vyloučení z možnosti získat doplňkovou ochranu (čl. 17 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice a čl. 17 odst. 3 kvalifikační směrnice).

Další pokyny ohledně způsobilosti činů, které se vylučují, a určení individuální odpovědnosti jsou uvedené v příslušných následujících částech této příručky.

Úplné znění uvedených zákonných ustanovení je k nalezení [zde](#).

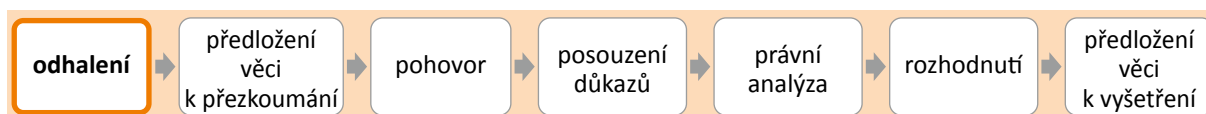
□ Důkazní břemeno týkající se splnění kritérií pro vyloučení nese stát [kontrolní seznam]

Břemeno doložení toho, že jsou splněna kritéria pro vyloučení, nese stát, přičemž povinností žadatele je poskytnout spolupráci při prokázání všech skutečností a okolností týkajících se žádosti. Otázky týkající se prostředků obhajoby by obvykle vznášel žadatel. Je však povinností vyšetřujícího úředníka důkladně přezkoumat všechny okolnosti, prostředky obhajoby nevyjímaje, bez ohledu na to, zda se na ně žadatel dotazuje či nikoli.

Je třeba zdůraznit, že ačkoli se vyloučení opírá o celou řadu pojmů a definic trestního práva, důkazní standard uplatňovaný při vyloučení není tak vysoký jako standard „mimo rozumnou pochybnost“, který se používá k prokázání trestní odpovědnosti. K tomu, aby existovaly „závažné důvody se domnívat“, jsou potřeba jasné a spolehlivé důkazy.

Další pokyny ohledně posuzování důkazů jsou uvedené v příslušné následující části této příručky.

2. Odhalení možných případů vyloučení [kontrolní seznam]

K odhalení možného případu vyloučení může dojít v kterékoli fázi azylového řízení. Může k němu dojít v samém začátku azylového řízení na základě informací uvedených v žádosti anebo na základě jiných dostupných informací. V některých případech se žádné známky možných činů, které se vylučují, neobjeví až do osobního pohovoru, a někdy se neobjeví ani poté, co je dané osobě udělena mezinárodní ochrana.

Aby mohly být případy vyloučení odhaleny co nejdříve, měly by o takových známkách vědět všechny subjekty zapojené do azylového řízení, zejména v souvislosti s určitými zeměmi původu.

O dotčené osobě je nezbytné získat co možná nejvíc informací, jako je její původ, místo bydliště a dřívější zaměstnání, rodinní příslušníci, (případně) vojenská služba, politická příslušnost, členství ve skupinách, cestovní trasy a další podstatné informace. Je třeba vzít na vědomí, že aspekty začlenění a vyloučení, které je u jednotlivé žádosti třeba zvážit, spolu často úzce souvisí. Vyšetřující úředník by měl zůstat otevřený všem možnostem, ale měl by přitom pozorně sledovat případné známky vyloučení.

□ Použijte dostupné zdroje pro odhalení [kontrolní seznam]

Ohledně možných známek vyloučení anebo záležitostí národní bezpečnosti v souvislosti s konkrétními zeměmi původu mohou být k dispozici další pokyny. Vyšetřující úředníci mohou při zjišťování, zda je potřeba hloubkové přezkoumání vyloučení, shledat jako užitečnou pomůcku seznam nejrelevantnějších profilů žadatele (přestože není vyčerpávající).

Tyto dokumenty lze použít společně s touto příručkou.

Vnitrostátní praxe:

□ Posouzení dostupných informací [kontrolní seznam]

Potenciální zdroje informací, které by se mohly týkat vyloučení, jsou tytéž, jako zdroje informací posuzované v souvislosti se začleněním.

Níže je uveden **nevyčerpávající** seznam možných důkazních informací, které mohou obsahovat případné indicie a další informace týkající se vyloučení:

- *doklady totožnosti a cestovní doklady*
- *informace o zemích původu (COI)*
- *žádost o vydání, rozsudek, záznamy o trestné činnosti a zatykače*
- *informace z oficiálních databází*
- *prohlášení žadatele obsažená v původní žádosti a pohovorech*
- *prohlášení ostatních (rodinných příslušníků, třetích stran)*
- *otevřené zdroje a sociální média (podle vnitrostátní praxe)*
- *atd.*

Z nich lze získat informace o možných důvodech pro vyloučení a také o individuální situaci žadatele, které vyšetřujícímu úředníkovi pomohou při přípravě na pohovor.

Další informace o různých důkazech a jejich posuzování jsou uvedeny v [Praktické příručce úřadu EASO: Posuzování důkazů](#).

□ Možné profily žadatele [[kontrolní seznam](#)]

Vyšetřující úředník musí být informován o vyloučení, musí být připraven a musí mít prostudované údaje o příslušné zemi původu a také musí zkontrolovat všechny klíčové prvky ve spisu.

Je nutno zdůraznit, že není možné sestavit vyčerpávající seznam okolností naznačujících, že by se mohlo uvažovat o vyloučení.

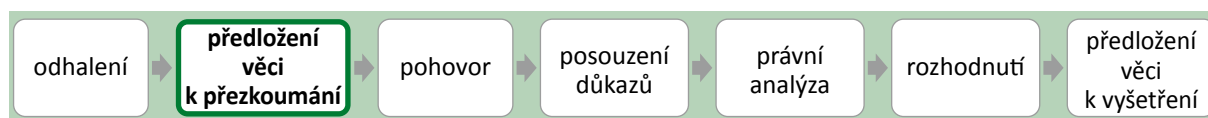
Tento seznam možných profilů žadatele **není vyčerpávající**.

Možná závažnost těchto příznaků bude převážně záviset na zemi původu:	
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>voják</i> ▶ <i>povstalecká skupina</i> ▶ <i>milice</i> ▶ <i>policie (nebo konkrétní útvary policie)</i> ▶ <i>zpravodajské služby</i> 	<p>Pokud je z informací o zemi původu zřejmé, že se tyto subjekty dopustily vážného porušování mezinárodního humanitárního práva (v případě ozbrojeného konfliktu) nebo vážného porušování lidských práv, pak pokud žadatel spadá do konkrétního profilu, bude se patrně jednat o příznak, který je nutné dále zkoumat.</p> <p>Měly by být shromážděny další informace týkající se času, místa, působišť, velitelů anebo podřízených subjektů, skutečných povinností apod. s cílem prokázat, zda by mohly vzniknout důvody pro vyloučení.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>člen vlády</i> ▶ <i>veřejný činitel</i> 	<p>Jestliže žadatel pochází ze země s represivním vládním režimem, bude jeho případná angažovanost ve vládě příznakem, který je nutné dále zkoumat.</p> <p>V závislosti na zemi původu je možné vzít v potaz různou míru angažovanosti a různé úlohy a povinnosti.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>člen organizace</i> 	<p>V závislosti na účelu, cílech a metodách organizace a činnosti žadatele a jeho úloze a povinnostech, jakož i podle postavení, které v rámci organizace zastává, by tento fakt mohl naznačovat, že by se měly vzít v potaz doložky o vyloučení.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>osoby jinak napojené na výše uvedené kategorie</i> 	<p>V některých případech mohou být osoby, které do výše uvedených kategorií oficiálně nespádají, zapleteny do chování jiných osob. Například lékaři asistující při mučení nebo mrzačení ženských genitálií, chemičtí inženýři zabývající se vývojem zbraní, informátoři z řad civilistů apod.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>spojitost s událostí</i> 	<p>Na základě údajů o žadateli (např. místo pobytu, trasa cesty) může vyjít najevo jeho napojení na událost, v souvislosti s níž by se mohlo uvažovat o vyloučení.</p>

Další příklad, který nemusí nutně souviset se zemí původu:

<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>trestný čin</i> 	<p>Existují-li známky toho, že žadatel spáchal trestný čin, může to být impulsem k uplatnění vyloučení. Je nutno zdůraznit, že za zločin může být považován již samotný pokus o něj.</p>
--	--

3. Předložení věci k přezkoumání a procesní záruky [kontrolní seznam]

Podle vnitrostátní praxe mohou být možné případy vyloučení impulsem k zahájení konkrétních procesních úkonů:

- Pokud lze uplatnit v souladu s vnitrostátní praxí, předložte možný případ vyloučení k přezkoumání [kontrolní seznam]**

Je možné, že v souladu s vnitrostátní praxí, musí být (možné) případy vyloučení předloženy specializovanému útvaru, specializovanému vyšetřujícímu úředníku nebo služebně staršímu kolegovi apod.

Vnitrostátní praxe:

Vnitrostátní praxe:

- Zajistěte, aby byly zavedeny platné procesní záruky [kontrolní seznam]**

V některých případech se při zvažování možného případu vyloučení mohou kromě obecných procesních záruk platných při azylovém řízení uplatnit také specifické procesní záruky:

- Případné jmenování právního poradce [kontrolní seznam]*

Vnitrostátní praxe:

Vnitrostátní praxe:

- Informování žadatele (anebo právního poradce) o tom, že se uvažuje o vyloučení [kontrolní seznam]*

Vnitrostátní praxe:

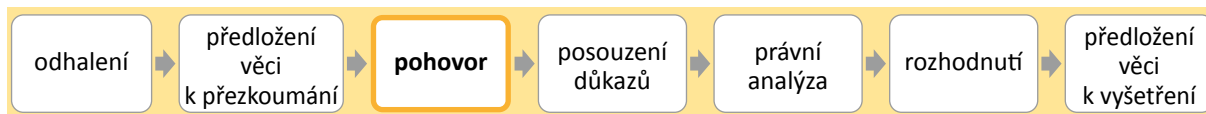
Vnitrostátní praxe:

- Případné jiné specifické procesní záruky [kontrolní seznam]*

Vnitrostátní praxe:

Vnitrostátní praxe:

4. Pohovor zaměřený na vyloučení [kontrolní seznam]

Pohovor je zásadní prvkem vedoucím k přesnému posouzení toho, zda by měl být žadatel z mezinárodní ochrany vyloučen. Poskytuje vyšetřujícímu úředníkovi možnost přímého kontaktu se žadatelem a především možnost předložit důkazy, a poskytnout žadateli skutečnou příležitost se k nim vyjádřit.

V závislosti na vnitrostátní praxi a konkrétním případě může být pohovor zaměřený na otázky vyloučení součástí (obecného) osobního pohovoru nebo může být veden samostatně se zaměřením na záležitosti týkající se vyloučení.

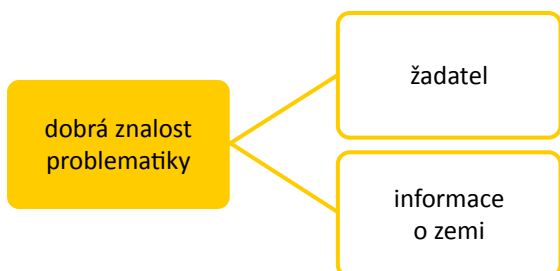
Tato část praktické příručky vyzdvihuje některé aspekty přípravy a vedení pohovoru, které jsou z pohledu vyloučení obzvláště důležité.

Obecné pokyny týkající se vedení pohovoru uvedené v [Praktické příručce úřadu EASO: Osobní pohovor](#) zůstávají nadále v platnosti.

4.1. Příprava [kontrolní seznam]

□ Význam přípravy – „dobrá znalost problematiky“ [kontrolní seznam]

Klíčovým prvkem při vedení pohovoru o vyloučení je příprava. Lze ji rozdělit na dvě oblasti:

Dobrá znalost problematiky (informace o žadateli a dotčené zemi s ohledem na vyloučení) je pro projednání jakýchkoli otázek týkajících vyloučení během osobního pohovoru zásadní.

Vyšetřující úředník by se před pohovorem měl důkladně obeznámit se všemi informacemi, které má o žadateli k dispozici. Vyšetřující úředník by měl rovněž mít podrobné znalosti o zemi, kde možná došlo k činu, který se vylučuje. Sem budou případně patřit jak historické,

tak současné události. Při vedení průzkumu ohledně žadatele a země by vyšetřující úředník měl využít všech dostupných a důvěryhodných důkazů. Možná bude muset shromáždit i další, co možná nejkonkrétnější informace týkající se jednotlivého případu.

□ Nahlédněte do příslušných vnitrostátních pokynů a příslušné judikatury [kontrolní seznam]

Pro vedení pohovoru se zaměřením na vyloučení mohou existovat vnitrostátní pokyny anebo specifické pokyny k jednotlivým zemím. Při přípravě na prozkoumání nezbytných prvků může být přínosná i příslušná judikatura.

Vnitrostátní praxe:

□ Je-li to možné, určete významné skutečnosti související s vyloučením [kontrolní seznam]

Významná skutečnost je skutečnost, která je klíčová pro to, jak bude o žádosti rozhodnuto.

Při zkoumání minulých i současných událostí je důležité, aby vyšetřující úředník rozlišoval mezi skutečnostmi, které jsou významné, a které nikoli.

Významné skutečnosti týkající se vyloučení jsou skutečnosti, které mají s případy vyloučení přímou souvislost.

Aby mohl vyšetřující úředník významné skutečnosti určit, měl by vzít v úvahu všechny prvky možných důkazů a zaměřit se na konkrétní případ.

Významné skutečnosti by měly být určeny co možná nejdříve. Dobrá příprava týkající se každého konkrétního případu a dotčené země pomůže vyšetřujícímu úředníkovi určit významné skutečnosti a během pohovoru mu poskytne příležitost reagovat na to, co říká žadatel. Zanedbání přípravy může naopak vést k tomu, že významné skutečnosti určeny nebudou, nebudou nijak odlišeny od případných okrajových záležitostí a během pohovoru se nepodaří přesně rozpoznat a posoudit otázky, což by pak mohlo vést ke špatným anebo chybným rozhodnutím.

To samozřejmě neznamená, že při přípravě na pohovor, či dokonce během něj budou vždy určeny všechny významné skutečnosti. Významné skutečnosti mohou z různých důvodů vyplynout na povrch v pozdější fázi a vyšetřující úředník by si měl neustále zachovávat otevřenou mysl.

□ Vypracujte plán případu [kontrolní seznam]

Každý vyšetřující úředník si vypracuje vlastní individuální způsob přípravy. Jakmile jsou určeny příslušné významné skutečnosti, mohlo by být užitečné vypracovat časový rozvrh pro všechny oblasti, jichž se pohovor bude týkat. Míra podrobnosti plánu je na volbě vyšetřujícího úředníka, avšak vyšetřující úředník by se neměl přestat soustředit na to, co je účelem pohovoru, a měl neustále zůstat schopen se přizpůsobit.

Pohovor může být strukturován chronologicky nebo logicky / tematicky, což je užitečné a může napomoci při přípravě návrhu rozhodnutí, je však třeba najít správnou rovnováhu, neboť příliš preskriptivní plán případu by se při pohovoru mohl ukázat jako kontraproduktivní.

Plán případu by měl zahrnovat významné skutečnosti, tj. prvky doložek o vyloučení a také aspekty týkající se individuální odpovědnosti, pokud již byly v této fázi procesu zjištěny. Jestliže byly k tomuto okamžiku zaznamenány jakékoli případné problémy týkající se důvěryhodnosti, mohou být do plánu případu zařazeny rovněž, aby mohly být vyřešeny během pohovoru.

□ Duševně se připravte [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník by měl věnovat dostatek času tomu, aby si řádně promyslel, s kým pohovor provede a proč. Vyšetřující úředník by rovněž měl vzít v potaz, že pohovory zaměřené na vyloučení mohou být vyčerpávající a dlouhé.

Někteří žadatelé, s nimiž je veden pohovor v souvislosti s možnou problematikou vyloučení, mohou mít výrazný profil, avšak nikoli všichni. Z podkladů žadatele může například vyplývat, že je zvyklý být v nadřízeném a mocenském postavení anebo je vyškolen k práci ve zpravodajských službách nebo kontrarozvědce.

Někteří žadatelé, včetně možných případů vyloučení, mohou mít za sebou traumatické situace nebo mohou mít jiné zvláštní potřeby z důvodu zranitelnosti. To je třeba mít na paměti a brát v úvahu při duševní přípravě.

Vyšetřující úředník by se měl také zeptat sám sebe, jaké postoje, myšlenky nebo předsudky, které s případem souvisejí, mohou ovlivnit jeho objektivitu, a měl by se snažit se jich vyvarovat.

□ Provedte praktická opatření [kontrolní seznam]

- Zvažte, zda je vhodné zapojit do pohovoru dalšího vyšetřujícího úředníka [kontrolní seznam]

V závislosti na profilu žadatele a vnitrostátní praxi může být vhodné zapojit do vedení pohovoru dalšího vyšetřujícího úředníka. Měly by být vzaty v potaz konkrétní okolnosti a také místo konání pohovoru, které je k dispozici.

V některých členských státech mohou pro (možné) případy vyloučení platit zvláštní předpisy.

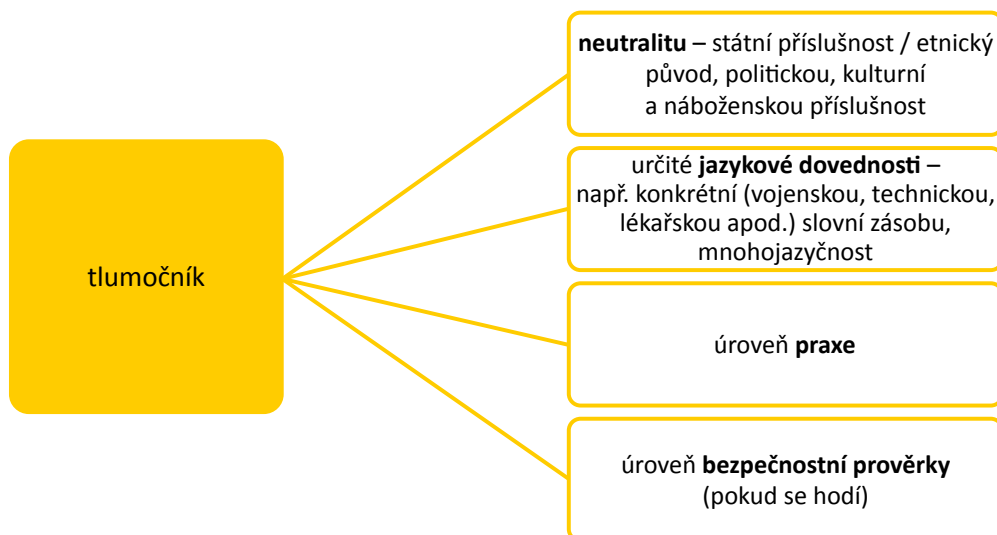
Vnitrostátní praxe:

- Bezpečnostní opatření [kontrolní seznam]

V souladu s vnitrostátní praxí by měla být zavedena bezpečnostní opatření.

- Výběr tlumočnicka [kontrolní seznam]

Při výběru tlumočnicka zvažte jeho / její:

- Informování tlumočnicka [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník by měl tlumočnickovi poskytnout příležitost se na pohovor duševně připravit; tato příprava je pro něj stejně důležitá jako pro vyšetřujícího úředníka. Tlumočnick by měl před zahájením pohovoru od vyšetřujícího úředníka obdržet stručné informace o povaze případu. Vzhledem k tomu, že ve hře mohou být otázky vyloučení, měl by být tlumočnick rovněž informován o tom, jakých oblastí se pohovor bude týkat, což mu pomůže utřídit si myšlenky a připravit se.

Není od věci, když vyšetřující úředník tlumočnickovi předem sdělí, že pohovor může trvat déle, než je obvyklé.

Tlumočnick by měl být upozorněn na zásady zachování mlčenlivosti a nestrannosti.

- Možnost dodatečného pohovoru [kontrolní seznam]

Podle toho, jak je případ složitý, může být nutné uskutečnit více než jeden pohovor.

4.2. Vedení pohovoru [kontrolní seznam]

□ **Poskytněte žadateli informace v souladu s vnitrostátní praxí [kontrolní seznam]**

Na začátku pohovoru zaměřeného na vyloučení může být nutné poskytnout určité konkrétní informace. Sem může v závislosti na vnitrostátní praxi patřit informování žadatele o tom, že budou zkoumány otázky týkající se možného vyloučení.

Vnitrostátní praxe:

□ **Zajistěte vhodné chování tlumočnicka [kontrolní seznam]**

Bude-li mít vyšetřující úředník jakékoli pochybnosti o schopnostech nebo chování tlumočnicka, měl by to řešit v souladu s vnitrostátními postupy (například nahlásit to svým nadřízeným). Může být nezbytné pohovor přerušit a znovu v něm pokračovat s jiným tlumočnickem.

□ **Zachovejte profesionální přístup [kontrolní seznam]**

Vyšetřující úředník by měl vždy zachovat profesionální přístup a dát si pozor, aby jeho verbální a neverbální komunikace nebyla vnímána jako odsuzující.

□ **Používejte vhodné techniky dotazování [kontrolní seznam]**

Účelem pohovoru je prokázat významné skutečnosti, prošetřit důkazy a poskytnout žadateli příležitost účinně přednést svoji žádost.

□ **Přízpůsobte se konkrétnímu žadateli [kontrolní seznam]**

Každý žadatel bude jiný. Vyšetřující úředník by si měl být vědom skutečnosti, že některé pohovory zaměřené na vyloučení budou vedeny s osobami, které zastávaly v zemi svého původu čelní funkce. Někteří žadatelé mohou být naopak nevzdělaní nebo mohou mít velmi nízké vzdělání. Bude třeba zajistit, aby všechny otázky byly na odpovídající úrovni a připraveny tak, aby byly dotazované osobě zcela srozumitelné.

□ **Investujte do budování harmonického vztahu [kontrolní seznam]**

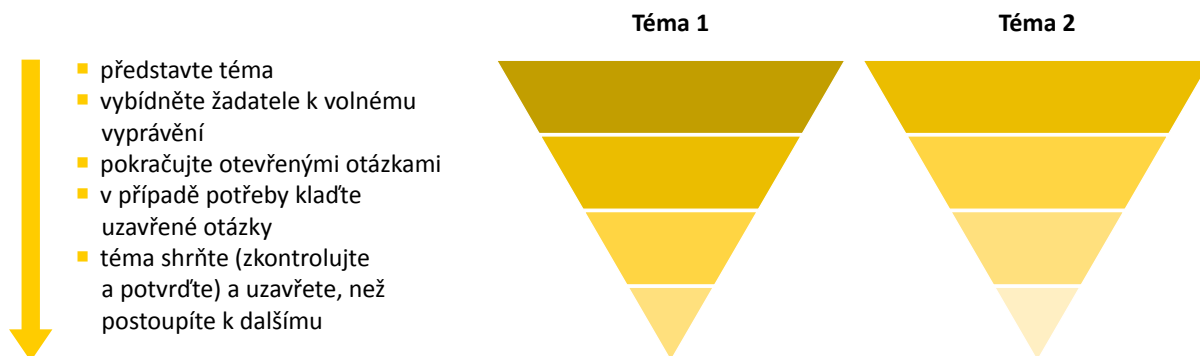
Vybudování harmonického vztahu má zásadní význam. Osvědčeným postupem je zahájit pohovor otázkami, které nemají přímou souvislost s významnými skutečnostmi. Je například možné začít povídáním o rodinném zázemí, o vzdělání a životě od okamžiku vstupu do členského státu apod. Tento přístup obvykle umožní všem zúčastněným stranám, aby se při pohovoru cítily více uvolněně.

Při pohovoru se nedoporučuje začínat otázkou, která se přímo týká vyloučení, neboť žadatel může zaujmout obranný postoj, začne být ostražitý a stáhne se do sebe, což by mělo mít neblahý vliv na kvalitu získaných údajů a v konečném důsledku i na kvalitu přijatého rozhodnutí.

K budování harmonického vztahu může přispět, když žadateli připomenete, že se jedná o azylový pohovor, který slouží ke zvážení toho, zda má nárok na mezinárodní ochranu.

□ **Uplatněte trychtýřový přístup [kontrolní seznam]**

Tzv. trychtýřový přístup se týká způsobu, jímž tazatel pohovor strukturuje. Tazatel by u každého důležitého tématu měl postupovat směrem od představení tématu a vybídnutí k volnému vyprávění přes navazující otevřené otázky až k otázkám uzavřeným, pokud ještě budou nutné. Tento přístup umožní tazateli určit během volného vyprávění klíčové problémy a zároveň získat spontánně poskytnuté informace, které mají přímou souvislost s cílem pohovoru. Takto poskytnuté informace jsou obvykle podrobnější a kvalitnější než informace získané kladením uzavřených otázek.

□ **Kladte otevřené otázky a vybídněte k volnému vyprávění**

Cílem **volného vyprávění** je získat co nejvíce spolehlivých a přesných informací tím, že žadateli dáte možnost podat nepřerušované osobní vysvětlení důležitých skutečností. Důležitou součástí vedení pohovoru zaměřeného na vyloučení je umožnit žadateli poskytnout kontextové informace.

Otevřené otázky umožňují projít každou důležitou záležitost a snížit na minimum riziko, že tazatel nějakou podstatnou informaci nezachytí.

Pro některé žadatele může být volné vyprávění obtížné anebo nebudou ochotni na otázky odpovídat. V takových případech by se měl vyšetřující úředník snažit být aktivnější a kladt cílenější otázky, ale zároveň nezapomenout pokračovat a představit všechna témata a vždy zahájit nové téma kladením otevřených otázek. Vybízení k volnému vyprávění a kladení otevřených otázek je důležité, nicméně vyšetřující úředník by měl vždy dát pozor na to, aby žadatel na položenou otázku odpověděl.

Uzavřené otázky slouží k vyjasnění nebo potvrzení nejasných prvků (časy, jména, data, apod.). Tyto otázky umožní tazateli získat všechny zbývající informace předtím, než téma uzavře. Uzavřené otázky mohou však až příliš často žadateli zabránit, aby se do pohovoru zapojil, což zhorší kvalitu a přesnost informací.

□ **Kontrola a potvrzení [kontrolní seznam]**

Osvědčeným postupem při pohovoru zaměřeném na vyloučení je několikrát shrnutí a potvrzení (prostřednictvím uzavřené otázky) významných skutečností a dalších důležitých otázek. Vyšetřující úředník bude mít díky tomu pohovor pod kontrolou, určí klíčové body a zajistí, aby v žádné oblasti zájmu nezůstaly nejasnosti, a přitom bude žadatele vybízet k volnému vyprávění.

□ **Zaměřte se na individuální zapojení žadatele: „já“ nikoli „my“ [kontrolní seznam]**

Účelem pohovoru je získat takové informace, které vyšetřujícímu úředníkovi umožní prokázat, zda došlo k činům, které spadají do oblasti působnosti doložky o vyloučení, a pokud tomu tak je, prokázat chování a duševní rozpoložení žadatele souvislosti s těmito činy.

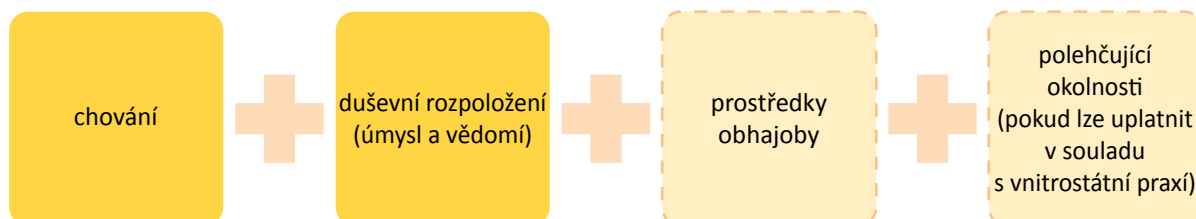
Je třeba zcela prošetřit všechny související otázky, nicméně hlavním aspektem při určení toho, zda se vyloučení uplatní či nikoli, je individuální odpovědnost.

Žadatele je třeba vybízet, aby hovořil o svých osobních aktivitách, úlohách anebo odpovědnosti. Jestliže žadatel hovoří v množném čísle, tedy používá „my“ nebo „nás“, je třeba ho požádat, aby upřesnil, koho tím míní a poté upřesnil, jak byl do dané záležitosti konkrétně zapojen on, tj. žadatel by měl odpovídat v jednotném čísle jako „já“.

Jestliže žadatel neustále odpovídá v množném čísle, je třeba mu připomenout, aby konkrétně uvedl, jakou roli hrál nebo hraje on. Otázku je třeba opakovat a případně parafrázovat, dokud vyšetřující úředník nezjistí, jak byl žadatel do věci jednotlivě zapojen.

V případě, že žadatel odkazuje na ostatní prostřednictvím zájmena „oni“, je důležité zjistit, koho tím míní, zejména pak v případech, kdy může být žadatel napojen na zločiny spáchané jinými osobami. V takových případech by bylo důležité zjistit, kdo byl pachatelem a jaký byl případně mezi ním a žadatelem vztah.

Otázky kladené během pohovoru by měly pomoci zjistit o žadateli následující skutečnosti:

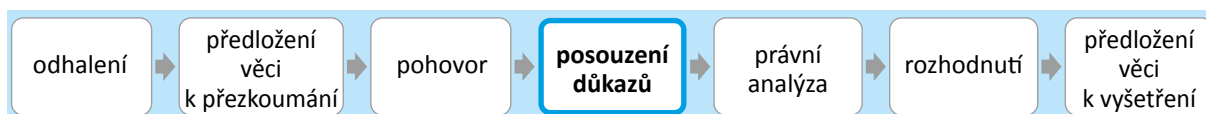
□ Projednejte případné problémy týkající se důvěryhodnosti [kontrolní seznam]

Na základě interních nebo externích připomínek týkajících se důvěryhodnosti mohou vzniknout případné problémy.

Jestliže se problémy týkající se důvěryhodnosti objeví, musí se při pohovoru řešit a žadateli musí dostat skutečnou příležitost poskytnout vysvětlení. Pokud vyšetřující úředník zjištěné otázky týkající se důvěryhodnosti během pohovoru neprojedná, pak neplní řádně své povinnosti, které spočívají v úplném, objektivním a nestranném prozkoumání relevantních skutečností a okolností. Případné rozhodnutí ohledně problémů týkajících se důvěryhodnosti by pak mohlo být napadnutelné.

Další pokyny naleznete v [Praktické příručce úřadu EASO: Posuzování důkazů](#).

5. Posouzení důkazů [kontrolní seznam]

Jako u všech žádostí o azyl je posouzení důkazů zásadní a často představuje velmi náročnou část zkoumání. Jednotlivé případy vyloučení mohou obsahovat zvláště náročné výzvy plynoucí ze skutečnosti, že důkazní břemeno nese rozhodující orgán a v mnoha případech nemusí být žadatel při zjišťování relevantních skutečností a okolností ochoten spolupracovat.

Obecné pokyny týkající se posuzování důkazů naleznete v [Praktické příručce úřadu EASO: Posuzování důkazů](#).

□ Uplatněte důkazní standard „existují závažné důvody se domnívat“ [kontrolní seznam]

Aby bylo možné dané tvrzení prokázat, je třeba dospět až k „důkaznímu standardu“.

Samotné doložky o vyloučení odkazují na důkazní standard „existují závažné důvody se domnívat“.

Tento důkazní standard je nadřazen důkaznímu standardu u hodnocení rizik při určení, zda je nutná mezinárodní ochrana, který je obecně přijatý jako „přiměřená pravděpodobnost“.

K vyloučení žadatele jsou tudíž **zapotřebí jasné a spolehlivé informace**, které budou dostačující pro splnění standardu, že existují „závažné důvody“.

Pouhá podezření by k uplatnění vyloučení samozřejmě dostačující nebyla. Důkazní standard je také považován za nadřazený tvrzení, „že je větší pravděpodobnost“ (důkladné zvážení pravděpodobností). Není však nutné dosáhnout intenzity trestního standardu „mimo rozumnou pochybnost“, který platí v případě prokázání viny.

V některých státech mohou platit ohledně platného důkazního standardu specifické pokyny.

Vnitrostátní praxe:

□ Přezkoumejte všechny relevantní okolnosti, i když se důkazní břemeno přesune na žadatele [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředníci by měli vědět, že existují dvě situace, kdy se důkazní břemeno přenáší ze státu na žadatele, což znamená, že prokázání individuální odpovědnosti by mohlo být zahájeno předpokladem její existence. Takový předpoklad by mohl být odůvodněný na základě existence dostatečných informací, z nichž by plynulo, že existují závažné důvody se domnívat, že osoba nacházející se v níže popsanych situacích by tak či onak nabyla individuální odpovědnosti:

- Je-li žadatel obviněn mezinárodním trestním tribunálem.
- Prokáže-li se, že se žadatel dobrovolně stal nebo zůstal členem represivní vlády a zastával čelní pozici v represivní vládě nebo organizaci, která páchá činy, které se vylučují.

Nicméně předpoklad individuální odpovědnosti v těchto případech je samozřejmě vyvratitelný a při jeho uplatnění je zapotřebí postupovat opatrně.

Proto je před přijetím rozhodnutí o vyloučení i tak nezbytné přezkoumat všechny relevantní okolnosti, jako jsou osobní aktivity, úloha a odpovědnost žadatele, jakož i možné prostředky obhajoby.

Žadateli by měla být poskytnuta skutečná příležitost se k předpokladu individuální odpovědnosti vyjádřit. Důkazní standard, který musí žadatel splnit, aby tento předpoklad vyvrátil, spočívá ve **věrohodném vysvětlení** týkajícím se neúčasti nebo distancování se od činů, které se vylučují, společně s absencí přesvědčivých důkazů o opaku.

□ **Vezměte v úvahu některá specifika** [[kontrolní seznam](#)]

Některé specifické důkazy / zdroje informací se mohou v případech vyloučení stát obzvlášť relevantními a vyšetřující úředník by měl vědět, jak k nim přistupovat.

□ **Důkazy o tom, že proti žadateli bylo v zemi původu vedeno trestní řízení** [[kontrolní seznam](#)]

Vyšetřující úředník by měl přezkoumat, zda bylo stíhání oprávněné a zda nebyl žadatel například stíhán anebo odsouzen z politických důvodů. Vyšetřující úředník by si měl být rovněž vědom toho, že určité chování může být v zemi původu považováno za trestný čin, zatímco v jeho státě nikoli. Odsouzení za trestný čin by automaticky znamenalo, že se mají uplatnit doložky o vyloučení.

□ **Důvěrné materiály** [[kontrolní seznam](#)]

Vyšetřující úředník musí přezkoumat, zda a jak mohou být při posouzení důkazů a vypracování návrhu rozhodnutí o vyloučení použity důvěrné materiály, pokud jsou k dispozici. To se může lišit v závislosti na vnitrostátních právních předpisech a praxi a také v závislosti na materiálech dostupných v konkrétním případě. Pokud takové materiály použít nelze, měl by vyšetřující úředník zvážit, zda existují jiné relevantní zdroje důkazů, které by v daném případě mohl použít.

Vnitrostátní praxe:

□ **Otevřené zdroje a sociální média** [[kontrolní seznam](#)]

V závislosti na vnitrostátní praxi mohou vyšetřující úředníci hledat informace o žadateli v otevřených zdrojích nebo na stránkách jako Facebook, Twitter apod., nebo pro ně mohou tyto informace hledat kolegově.

Tyto informace by v případě vyloučení měly být používány s opatrností. Pokud by při zkoumání byly použity důkazy z otevřených zdrojů nebo sociálních médií, měl by vyšetřující úředník žadatele o těchto důkazech informovat a poskytnout mu skutečnou příležitost se k nim před provedením posouzení vyjádřit.

Vnitrostátní praxe:

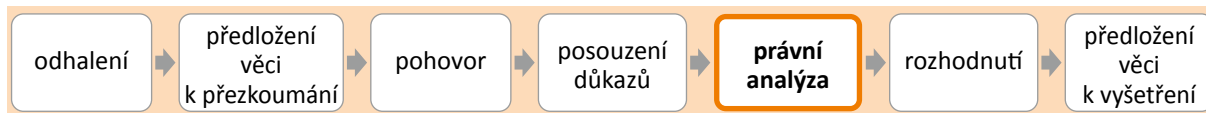
□ **Anonymní svědectví** [[kontrolní seznam](#)]

Anonymní svědectví by jako důkaz odůvodňující vyloučení obvykle použito nebylo. Důvody k poskytování anonymních svědectví mohou být různé (žárlivost, msta, skutečné obavy apod.) a vzhledem k tomu, že zdroj nelze ověřit, by jejich důvěryhodnost byla velmi nízká. Avšak v některých případech by anonymní svědectví mohla být klíčem k činům, které se vylučují a které by měl vyšetřující úředník podrobit dalšímu zkoumání.

6. Právní analýza [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník na základě přijatých skutečností provede analýzu toho, zda lze uplatnit důvody pro vyloučení, a prvků nezbytných k prokázání individuální odpovědnosti.

6.1. Vymezení činů, které se vylučují [kontrolní seznam]

Během tohoto kroku by měl vyšetřující úředník prokázat, zda **existují prvky zakládající důvod pro vyloučení**.

Je třeba vzít v úvahu, že žadatel mohl spáchat několik činů, které se vylučují a které spadají do působnosti různých doložek o vyloučení. Vnitrostátní praxe se může lišit v tom, zda by v případě, že nezbytné prvky existují, měl být jeden konkrétní čin vymezen na základě více než jednoho důvodu.

Vnitrostátní praxe:

a) Zločiny proti míru – válečné zločiny – zločiny proti lidskosti [kontrolní seznam]

Ženevská úmluva z roku 1951

- Čl. 1 odst. F písm. a)

Kvalifikační směrnice

- Čl. 12 odst. 2 písm. a)
- Čl. 17 odst. 1 písm. a)

Vnitrostátní právní předpisy

Pro vyloučení z postavení uprchlíka a doplňkové ochrany platí stejný důvod pro vyloučení. Zločiny podle tohoto ustanovení by byly podnětem k uplatnění doložek o vyloučení nezávisle na tom, kde a kdy byly spáchány, včetně zločinů spáchaných v členském státě anebo poté, co byla dotčené osobě udělena mezinárodní ochrana.

- ▶ Existují závažné důvody domnívat se, že se jedná o **zločin proti míru**? [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník musí stanovit, zda se jedná o zločin proti míru (zločin agrese), a to posouzením těchto prvků:

- **Čin:** zahrnuje plánování, přípravu, rozpoutání nebo vedení útočné války nebo války v rozporu s mezinárodními smlouvami, dohodami nebo garancemi či účast na společném plánu či spiknutí k jejich provedení.
- **Souvislosti:** zločiny proti míru mohou být spáchány pouze v případě existence mezinárodního ozbrojeného konfliktu, tj. konfliktu mezi státy nebo státními subjekty.
- **Původce:** Vzhledem k tomu, že mezinárodní ozbrojené konflikty jsou obvykle vedeny mezi státy nebo státními subjekty, je zločin proti míru obvykle spáchán jednotlivci ve vysokém mocenském postavení, kteří stát nebo státní subjekt zastupují.

- ▶ Existují závažné důvody domnívat se, že se jedná o **válečný zločin**? [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník musí stanovit, zda se jedná o válečný zločin, a to posouzením těchto prvků:

- **Čin:** Válečné zločiny představují závažné porušování mezinárodního humanitárního práva, jež zakládá individuální odpovědnost přímo podle mezinárodního práva. Válečné zločiny mohou být spáchány pouze v kontextu ozbrojeného konfliktu, který může být mezinárodní či vnitrostátní povahy. Prvky skutkové podstaty válečných zločinů závisejí na povaze konfliktu (mezinárodní nebo vnitrostátní) a z toho důvodu je důležité prokázat i) existenci ozbrojeného konfliktu a ii) jeho povahu.

Je důležité upozornit na to, že ne všechny válečné akce jsou válečnými zločiny. Bojovníci, kteří se zákonně účastní nepřátelských akcí, nepáchají válečné zločiny, pokud dodržují pravidla, která stanoví mezinárodní humanitární právo. Bojovník, který se účastní nepřátelských akcí nezákonně nebo civilista, který se přímo účastní nepřátelských akcí, mohou být v závislosti na okolnostech spojeni s činy, které se vylučují a u nichž by musela být posouzena jeho individuální odpovědnost za ně.

Seznam válečných zločinů je mimo jiné uveden v článku 8 Římského statutu v ustanoveních o „vážných porušeních“ Ženevských úmluv z roku 1949 a ustanoveních společného článku 3 prvního dodatkového protokolu a příslušných ustanoveních druhého dodatkového protokolu, ve Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) a Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu (ICTR).

Při stanovení, zda čin představuje válečný zločin, je třeba vzít v potaz vojenské důvody a přiměřenost.

- **Souvislosti:** Měla by existovat dostatečná souvislost mezi zločinem a ozbrojeným konfliktem.

Vyšetřující úředník by měl prokázat tyto prvky:

- zda v době spáchání zločinu **probíhal ozbrojený konflikt**,
- zda byl dotčený čin spáchán **ve spojení** a v souvislosti s ozbrojeným konfliktem (*nexus*),
- zda byl ozbrojený konflikt probíhající v době spáchání zločinu **mezinárodní** nebo **vnitrostátní**:

Mezinárodní ozbrojený konflikt	Vnitrostátní ozbrojený konflikt
Mezinárodní ozbrojený konflikt je konflikt, do něhož jsou zapojeny dva nebo více států nebo jeden stát a národně osvobozené hnutí.	Vnitrostátní konflikty lze definovat jako rozsáhlé nepřátelské akce mezi orgány státu a rebely nebo mezi dvěma či více organizovanými skupinami v rámci jednoho státu. Při klasifikaci násilné situace jako vnitrostátního konfliktu se použijí nejméně dvě faktická kritéria: <ul style="list-style-type: none"> □ strany zapojené do konfliktu musí vykazovat určitou úroveň organizace a □ násilí musí dosáhnout určitého stupně intenzity. Jiné vnitřní nepokoje a napětí, nebo výtržnosti či izolované či ojedinělé ozbrojené násilné činy by za vnitrostátní konflikt považovány nebyly.

Obvykle by byly k dispozici informace o zemi původu nebo vnitrostátní pokyny, v nichž je konkrétně uvedeno, jaké povahy je dotčený ozbrojený konflikt. Užitečným zdrojem při potvrzení povahy konfliktů mohou být rozsudky Mezinárodního soudního dvora, rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu, usnesení Rady bezpečnosti OSN, stanoviska státu nebo zprávy OSN.

Je důležité si uvědomit, že konfliktní situace se mohou měnit, a to včetně jejich povahy (např. z vnitrostátního konfliktu na mezinárodní).

- **Původce:** Válečné zločiny může spáchat kdokoli, včetně osob, které se nepodílejí na nepřátelských akcích, pokud s ozbrojeným konfliktem existuje dostatečné spojení (*nexus*).
- **Cíl:** Vyšetřující úředník by musel prokázat, že došlo ke zločinu na chráněných osobách nebo objektech (civilisté, bojovníci postavení mimo bojové operace, civilní a zejména kulturní objekty), nebo že byly použity nezákonné zbraně nebo bojové prostředky.

- **Specifický intelektuální prvek:** Intelektuální prvek vyžaduje vědomí faktických okolností (povědomí o existenci ozbrojeného konfliktu) a chráněného postavení osoby či cíle. U některých válečných zločinů je potřeba dodatečný specifický intelektuální prvek (např. válečné zločiny proradného zabití nebo zranění, braní rukojmí). Tento intelektuální prvek představuje dodatečný požadavek k obecným požadavkům uvedeným v podkapitole pojednávající o individuální odpovědnosti.

► Existují závažné důvody domnívat se, že se jedná o **zločin proti lidskosti**? [\[kontrolní seznam\]](#)

Vyšetřující úředník musí stanovit, zda se jedná o zločin proti lidskosti, a to posouzením těchto prvků:

- **Čin:** zločiny vymezené jako zločiny proti lidskosti jsou zcela nelidské činy spáchané jako součást systematického nebo rozsáhlého útoku proti civilnímu obyvatelstvu. Trestné činy jako vražda, vyhlazování, mučení, znásilnění, persekuce z důvodů politických nebo náboženských a další nelidské činy dosahují hranice zločinů proti lidskosti, jestliže jsou součástí rozsáhlého nebo systematického útoku proti civilnímu obyvatelstvu.

Do definice zločinu proti lidskosti může spadat i jednotlivý čin, pokud u něj existuje souvislost s rozsáhlým nebo systematickým útokem.

Zločiny proti lidskosti jsou definovány v mezinárodních nástrojích, mimo jiné [v článku 7 Římského statutu](#).

- **Souvislost:** Vyšetřující úředník by měl prokázat, že útok je:

zaměřený proti
civilnímu
obyvatelstvu

Útok, s nímž je zločin spojen, je zaměřen proti civilnímu obyvatelstvu. Během ozbrojeného konfliktu by sem patřily osoby, které se (již) nepodílejí na ozbrojeném násilí.

rozsáhlý nebo
systematický

Útok je buď součástí politické linie vlády, faktického politického vedení nebo organizované politické skupiny, nebo je tolerován, omlouván či je k němu poskytnut souhlas výše uvedenou vládou, skupinou nebo mocenským orgánem.

Zločin by měl mít **dostatečnou souvislost s útokem**. Izolované nelidské činy nemají znaky přisuzované zločinům proti lidskosti, ačkoli mohou představovat činy, které se vylučují (např. jako vážné nepolitické zločiny).

Zločiny proti lidskosti se liší od válečných zločinů v tom, že mohou být spáchany jak v době míru, tak během ozbrojeného konfliktu.

- **Specifický intelektuální prvek:** Zločin musí spáchat osoba, která o útoku věděla a byla napojena na čin vedoucí k útoku. Některé zločiny proti lidskosti by vyžadovaly dodatečný specifický úmysl (např. persekuce a genocida). Tento intelektuální prvek představuje dodatečný požadavek k obecným požadavkům uvedeným v podkapitole pojednávající o individuální odpovědnosti.

► Existují závažné důvody domnívat se, že se jedná o **genocidu**?

Některé zločiny proti lidskosti mohou nabýt rozměru zločinu genocidy ([článek 6 Římského statutu](#)).

Ke stanovení toho, zda existují závažné důvody domnívat se, že byl spáchán zločin genocidy, by měl vyšetřující úředník vzít v úvahu, zda existuje „**úmysl genocidia**“:

úmysl zničit

úplně nebo částečně

příslušníky národní,
etnické, rasové nebo
náboženské skupiny

Činy, které mohou spadat pod zločin genocidy, pokud existuje tento úmysl, představují mimo jiné:

- usmrcení příslušníků skupiny,
- způsobení těžkých tělesných ublížení nebo duševních poruch členům skupiny,
- úmyslné uvedení kterékoli skupiny do životních podmínek, které mají přivodit její úplné nebo částečné fyzické zničení,
- opatření směřující k tomu, aby se ve skupině bránilo rození dětí,
- násilné převádění dětí z jedné skupiny do druhé.

b) Vážné (nepolitické) zločiny [kontrolní seznam]

Ženevská úmluva z roku 1951

- Čl. 1 odst. F písm. b)

Kvalifikační směrnice

- Čl. 12 odst. 2 písm. b)
- Čl. 17 odst. 1 písm. b)

Vnitrostátní právní předpisy

Na postavení uprchlíka se uplatní níže uvedené prvky. V případě vyloučení z doplňkové ochrany je dostačující prokázání „vážného zločinu“.

- ▶ Existují závažné důvody domnívat se, že se jedná o vážný (nepolitický) zločin?

- **Čin:** Vyšetřující úředník by měl prokázat dostatečnou **vážnost** zločinu.

Všechny zločiny na základě tohoto ustanovení k vyloučení vést nemohou. Při posouzení, zda má být zločin považován za závažný, mohou být zohledněny tyto faktory:

Neexistuje žádný požadavek, podle něhož by trestný čin musel zakládat skutkovou podstatu zločinu jak v zemi původu, tak v zemi žádosti o azyl. Měly by být zohledněny mezinárodní normy, tj. zda je daný čin ve většině jurisdikcí považován za vážný zločin či nikoli.

K tomu, co je podstatou „vážného zločinu“, mohou existovat další vnitrostátní pokyny.

Vnitrostátní praxe:

- **Nepolitický** (pouze postavení uprchlíka)

Čin může být vymezen jako nepolitický zločin, jestliže se má za to, že má převážně nepolitický motiv nebo je neúměrný požadovanému politickému cíli. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem.

Je možno vzít v potaz několik aspektů:

1. Je trestný čin **spojený s úsilím o získání politické moci** v rámci státu (např. jednání opoziční strany s cílem získat moc)?

2. Je trestný čin **motivován politickou ideologií** (např. je čin spáchán, aby sloužil osobnímu nebo společnému účelu)?

3. Existuje **těsná a příčinná souvislost mezi činem a požadovaným cílem** (např. má čin očekávaný účinek na dosažení politického cíle)?

4. Jsou použité prostředky a způsobená újma **přiměřené požadovanému politickému cíli** (např. došlo v důsledku činu k rozsáhlé materiální nebo osobní škodě)?

- **Souvislosti** (pouze postavení uprchlíka): K trestným činům musí dojít:
 - **mimo zemi azylu,**
 - **předtím, než byl žadatel uznán uprchlíkem.**

Podle právních předpisů EU by „uznání uprchlíkem“ mělo být vykládáno k okamžiku vydání povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka.

Vnitrostátní praxe se může různit.

Vnitrostátní praxe:

c) Činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN [\[kontrolní seznam\]](#)

Ženevská úmluva z roku 1951

- Čl. 1 odst. F písm. c)

Kvalifikační směrnice

- Čl. 12 odst. 2 písm. c)
- Čl. 17 odst. 1 písm. c)

Vnitrostátní právní předpisy

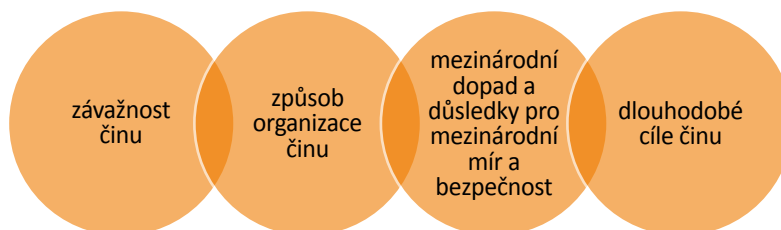
Pro vyloučení z postavení uprchlíka a doplňkové ochrany platí stejný důvod pro vyloučení. Činy podle tohoto ustanovení by byly podnětem k uplatnění doložek o vyloučení nezávisle na tom, kde a kdy byly spáchány, včetně činů spáchaných v členském státě anebo poté, co byla dotčené osobě udělena mezinárodní ochrana.

- ▶ Existují závažné důvody domnívat se, že jsou tyto činy v rozporu se zásadami a cíli OSN?

Vyšetřující úředník musí při stanovení, zda je čin v rozporu se zásadami a cíli OSN, vzít v úvahu následující prvky:

- **Čin:** Zásady a cíle OSN jsou uvedeny v [preambuli a člancích 1 a 2 Charty OSN](#). Podle nich může být tento důvod pro vyloučení uplatněn na některé činy, které zakládají skutkovou podstatu vážného a vytrvalého porušování lidských práv, anebo činy, jež mezinárodní společenství konkrétně označilo za činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN.

Vzhledem k tomu, že mezinárodní právo se neustále vyvíjí, podléhá neustálým změnám i výklad příslušných právních konceptů. Je nutné brát úvahu, že důvody pro vyloučení by měly být vykládány restriktivně, přičemž v tomto ohledu mohou být vzaty v potaz tyto prvky:

- **Souvislosti:** Činy musí dosahovat **mezinárodního rozměru** v tom smyslu, že mohou mít negativní dopad na mezinárodní mír a bezpečnost nebo přátelské vztahy mezi státy.
- **Původce:** Původcem činů spadajících pod tento důvod pro vyloučení může být v zásadě kdokoli. Mnoho činů však může být spácháno pouze vysoce postavenými činiteli v mocenském postavení v rámci státu nebo subjektu podobného státu.

Skutečnost, že je osoba „vinna“, neznamená, že musí být trestně stíhána nebo odsouzena, aby čin spadl do působnosti této doložky o vyloučení. Uplatní se stejný standard „závažných důvodů se domnívat“.

Vzhledem ke všeobecnému a širokému termínu „zásady a cíle OSN“ je oblast působnosti tohoto ustanovení v porovnání s ustanoveními podle bodů a) a b) vágní. Pro vyšetřujícího úředníka proto může být před posouzením bodu c) praktičtější zvážit, zda lze uplatnit bod a) nebo b).

Ohledně uplatnění tohoto ustanovení mohou platit další vnitrostátní pokyny.

Vnitrostátní praxe:

d) **Nebezpečí pro společnost či bezpečnost členského státu** [\[kontrolní seznam\]](#)

Kvalifikační směrnice

- Čl. 17 odst. 1 písm. d)

Vnitrostátní právní předpisy

Toto platí pouze pro vyloučení z doplňkové ochrany.

- ▶ Existují závažné důvody domnívat se, že osoba představuje nebezpečí pro společnost nebo bezpečnost státu?

Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou vyloučeni z možnosti získat doplňkovou ochranu, existují-li závažné důvody domnívat se, že představuje nebezpečí pro společnost nebo bezpečnost členského státu, v němž se nachází.

Posouzení toho, zda je možné uplatnit tento důvod pro vyloučení či nikoli, bere v úvahu chování dotčené osoby v minulosti a přítomnosti, ale v konečném důsledku je **posouzení rizika** prospektivní.

Vzhledem k povaze tohoto ustanovení by při jeho uplatnění bylo často potřeba povolat ke spolupráci další orgány, které mohou mít přístup k potřebným informacím.

Vnitrostátní praxe:

--

Spáchání jednoho nebo několika méně závažných zločinů [kontrolní seznam]**Kvalifikační směrnice**

- Čl. 17 odst. 3

Vnitrostátní právní předpisy

--

Toto ustanovení platí pouze pro vyloučení z doplňkové ochrany a nepředstavuje povinnou doložku o vyloučení.

K uplatnění tohoto důvodu pro vyloučení musí být doloženy tyto prvky:

Žadatel spáchal jeden nebo několik méně závažných zločinů, než bylo předtím vzato v úvahu.

Činy byly spáchány předtím, než byl žadatel přijat v příslušném členském státě.

Za zločin(y) by byl v dotčeném členském státě uložen trest odnětí svobody.

Žadatel opustil zemi původu pouze proto, aby se vyhnul trestu za uvedené zločiny.

Vzhledem k tomu, že se nejedná o povinnou doložku o vyloučení, platila by pouze v případech, že by se členské státy rozhodly ji provést do vnitrostátních právních předpisů. Mohou platit dodatečné vnitrostátní pokyny.

Vnitrostátní praxe:

--

Činy teroristické povahy [kontrolní seznam]

Činy teroristické povahy nezakládají skutkovou podstatu specifického důvodu pro vyloučení, avšak dotčenou činnost lze kvalifikovat na základě kteréhokoli důvodu.

Žádná všeobecně přijatá definice terorismu neexistuje. Krokem vedoucím k vypracování definice „teroristických trestných činů“ jsou [Rámcová rozhodnutí Rady o boji proti terorismu ze dne 13. června 2002 a 28. listopadu 2010](#). V souvislosti se specifickými činy teroristické povahy byla přijata řada mezinárodních nástrojů.

Čin teroristické povahy lze kvalifikovat jako:

Zločin proti míru	Jestliže je spáchán při plánování, přípravě, rozpoutání nebo vedení útočné války.
Válečný zločin	Násilné činy nebo vyhrožování s cílem šíření hrůzy mezi civilním obyvatelstvem výslovně zakazuje mezinárodní humanitární právo (první a druhý dodatkový protokol). Obecně platí, že činy, které by v době míru byly považovány za činy teroristické povahy, by v kontextu mezinárodního nebo vnitrostátního konfliktu a v souvislosti s nimi byly vymezeny jako válečné zločiny.
Zločin proti lidskosti	Jestliže je jeho podstatou jeden z podkladových zločinů, je-li spáchán jako součást rozsáhlého a systematického útoku proti civilnímu obyvatelstvu.
Vážný nepolitický zločin	Nepolitický prvek by obvykle byl naplněn, neboť činy teroristické povahy jsou vždy považovány za neúměrné politickému cíli, jde-li o dostatečně vážné zločiny. Splněna musí být i zeměpisná a časová kritéria.
Činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN	Přímou souvislost s tímto důvodem lze nalézt mimo jiné v rezolucích Rady bezpečnosti OSN č. 1373 a č. 1377 z roku 2001: „ <i>Jednání, metody a praktiky terorismu jsou v rozporu s cíli a zásadami OSN</i> “ a „ <i>úmyslné financování, plánování a podněcování teroristických činů je rovněž v rozporu s cíli a zásadami OSN</i> “. Proto mohou za určitých okolností činy řádně vymezené jako „teroristické činy“ spadat do oblasti působnosti tohoto důvodu pro vyloučení. Panuje všeobecná shoda v tom, že o terorismu podle tohoto ustanovení lze uvažovat pouze v případě, dosahuje-li dotčený čin mezinárodního rozměru.
Nebezpečí pro společnost či bezpečnost členského státu	Jestliže čin výše uvedená kritéria nespĺňuje, žadatel by přesto mohl být vyloučen z doplňkové ochrany, pokud je shledáno, že představuje nebezpečí pro společnost a bezpečnost státu.

Nachází-li se žadatel na seznamu osob podezřelých z terorismu nebo ztotožňuje-li se s teroristickou skupinou uvedenou na seznamu, mělo by to být vyšetřeno jako známka možného napojení tohoto jednotlivce na činy, které se vylučují. Vyloučení však bude vždy posuzováno na základě úplného posouzení individuální odpovědnosti. Neznamená to ale, že by žadatel nemohl být z mezinárodní ochrany vyloučen, pokud se nějakého teroristického činu osobně neúčastnil.

Ohledně řešení případů žadatelů podezřelých ze zapojení do činů teroristické povahy mohou platit specifické vnitrostátní pokyny.

Vnitrostátní praxe:

6.2. Individuální odpovědnost [kontrolní seznam]

V tomto kroku musí vyšetřující úředník prokázat, zda existují závažné důvody domnívat se, že je žadatel napojen na dotčené činy, které se vylučují, a to způsobem zakládajícím individuální odpovědnost.

Vyšetřující úředník posoudí možnou individuální odpovědnost podle povahy a rozsahu zapojení žadatele do činu (činů) a také podle jeho duševního rozpoložení v souvislosti s tímto činem (činy).

Chování zakládající individuální odpovědnost (*actus reus*)

Chování může odkazovat na jednání nebo neschopnost jednat. Vyšetřující úředník by měl mít navíc na paměti, že základ pro individuální odpovědnost může existovat i tehdy, jestliže (existují závažné důvody domnívat se, že) se žadatel pouze pokusil o čin(y), které se vylučují.

□ Přímé spáchání [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník se musí zaměřit na důkazy, z nichž je patrné, zda žadatel spáchal dotčené činy, které se vylučují, a to jako pachatel nebo spolupachatel.

K tomu je obvykle nutný **úmysl** s ohledem na chování anebo jeho důsledky a **vědomí** s ohledem na chování, důsledky anebo další relevantní okolnosti. V závislosti na okolnostech může definice dotčeného zločinu (zločinů) obsahovat požadavek na specifický úmysl anebo vědomí.

□ Podněcování ostatních ke spáchání činu, který se vylučuje [kontrolní seznam]

Spojitosť mezi jednotlivcem a činem spáchaným jinými osobami bude existovat tehdy, jestliže jednotlivec svým chováním podněcoval jiné osoby ke spáchání zločinu. Podněcování jiných osob ke spáchání zločinu může mít podobu:

plánování

podněcování

přikazování

Chování žadatele by mělo být **faktorem, který jasně přispívá** ke spáchání zločinu jinou osobou. Vyšetřující úředník však nemusí dokládat, že bez přispění žadatele by k činům, které se vylučují, nedošlo.

Požadavky na úmysl a vědomí u tohoto druhu účasti na zločinu (zločinech) budou prokázány, jestliže žadatel **zamýšlel vyvolat nebo podnítit** spáchání těchto činů, **nebo si byl vědom, že je velmi pravděpodobné**, že v důsledku jeho jednání bude spáchán zločin.

□ Pomoc a účastenství [kontrolní seznam]

Významné přispění ke spáchání činů, které se vylučují, jinou osobou by mohlo mít podobu pomoci a účastenství.

Vyšetřující úředník může prokázat, že existuje spojitost mezi dotčeným činem, který se vylučuje, jestliže z důkazů plyne, že žadatel:

- **poskytl praktickou pomoc** při spáchání činu, který se vylučuje (např. organizováním hmotné nebo logistické podpory, která umožní fungování zločinecké skupiny, nebo poskytováním finančních prostředků této zločinecké skupině),
- podpořil ostatní v páchání činů, které se vylučují, nebo k tomuto chování **poskytl morální podporu**.

Je třeba prokázat, že chování žadatele mělo na spáchání činu, který se vylučuje, **významný vliv** (např. v případě zneužívání jednotlivců může vyšetřující úředník prokázat, že se tak dělo v důsledku informací poskytnutých žadatelem, protože tyto informace měly pro spáchání zločinu zvláštní význam). Není však nutné dokladat, že kdyby se žadatel takto nechoval, ke spáchání činu, který se vylučuje, by nedošlo.

Jestliže je nějaká osoba vnímána jako autorita (nadřízený nebo kdokoli s morální nebo náboženskou autoritou apod.), může pouhá její přítomnost na místě spáchání činu, který se vylučuje, pachatele povzbudit, případně ho přesvědčit o zákonnosti jeho chování.

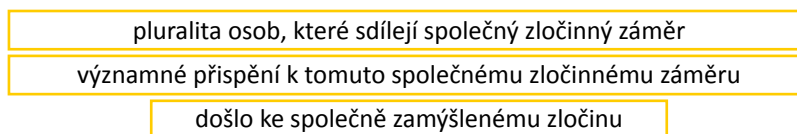
Pro prokázání individuální odpovědnosti není důležité, zda k účasti v této podobě došlo již dříve, zda k ní došlo během zločinu spáchaného jinými osobami nebo až poté, nebo zda proběhla ze zeměpisného hlediska odděleně, pokud je prokázáno, že chování (jednání nebo neschopnost jednat) mělo významný vliv na spáchání zločinu hlavním pachatelem.

Konečně musí ke zjištění spojitosti mezi žadatelem a činem zkoumaným na základě účasti v této podobě vyšetřující úředník prokázat, že si žadatel **byl vědom toho, že jeho chování umožní nebo usnadní** pravděpodobné spáchání dotčeného činu. Není nutné, aby osoba, která poskytuje pomoc nebo účastenství, věděla o konkrétním činu, který byl zamýšlen nebo skutečně spáchán, pokud věděla, že bude pravděpodobně spáchán jeden z několika takových činů, a jeden z nich skutečně spáchán je. Při pomoci a účastenství **nemusí dotčená osoba sdílet úmysl hlavního pachatele**.

□ Společný zločinný podnik [kontrolní seznam]

Další podobou významného přispění ke spáchání činu, který se vylučuje, jinou osobou je společný zločinný podnik.

Požadavky na společný zločinný podnik jsou následující:

Ke společnému zločinnému podniku je tudíž potřeba víc než pouhé spojení s osobami, které zločiny páchají.

□ Velitelská odpovědnost [kontrolní seznam]

Je třeba věnovat pozornost jednotlivcům, kteří byli v nadřízeném postavení vůči svým podřízeným zapojeným do činů, které se vylučují. Pokud vyšetřující úředník nemůže individuální odpovědnost za činy doložit na základě osobního chování žadatele, může být založena na základě „velitelské odpovědnosti“. Ta vychází z předpokladu, že osoby, které v hierarchii zaujímají nadřízené postavení, nesou určitou odpovědnost za osoby, které podléhají jejich skutečnému velení a řízení.

Bylo by nutné prokázat tyto prvky:

- existence **vztahu nadřízený–podřízený** mezi jednotlivcem a ostatními osobami napojenými na čin, který se vylučuje:

jedním, avšak nikoli jediným příznakem je zjištění oficiální linie velení, bez ohledu na to zda v armádní nebo civilní hierarchii. Vyšetřující úředník může prokázat vztah nadřízený–podřízený v kterémkoli případě, kdy žadatel účinně velel osobám, které spáchaly činy, které se vylučují, nebo tyto osoby ovládal či byl jejich nadřízený;

- závažné důvody domnívat se, že žadatel **věděl nebo měl vědět**, že jeho podřízený spáchal, páchal nebo měl spáchat čin, který se vylučuje:

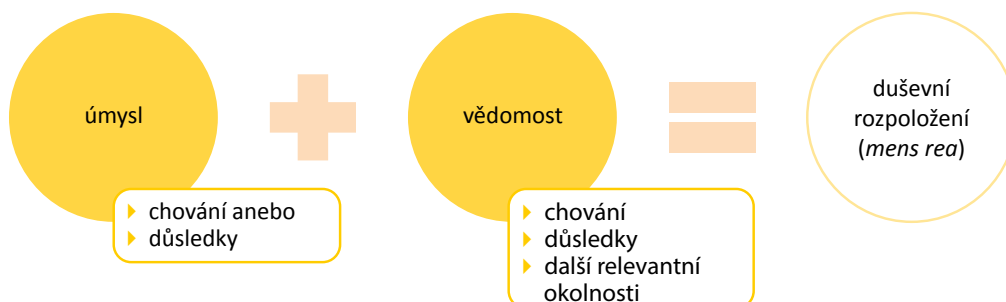
v tomto případě by vědomí mělo být vykládáno v širším slova smyslu, včetně toho, zda to měl žadatel vědět díky svému postavení;

- žadatel **nezabránil nebo nezastavil** páchání činů a **nepotrestal** pachatele:

žadatel by přesto mohl nést individuální odpovědnost v případě, že se marně pokusil zabránit nebo zastavit spáchání činů, jestliže za to své podřízené náležitě nepotrestal.

Duševní rozpoložení: úmysl a vědomí (*mens rea*)

V této fázi musí vyšetřující úředník na základě dostupných důkazů přezkoumat, zda existují – či nikoli – závažné důvody domnívat se, že si žadatel byl účasti na činech, které se vylučují, **vědom** a měl v **úmyslu** se jich účastnit.

Bez těchto prvků nelze prokázat individuální odpovědnost, a tudíž by nemohly být uplatněny doložky o vyloučení.

□ **Vědomí** [kontrolní seznam]

Při projednávání otázky individuální odpovědnosti se obvykle pojmem „vědomí“ rozumí povědomí o tom, že existují okolnosti nebo že za běžných okolností dojde k důsledku. Vyšetřující úředník by tudíž měl prokázat, že existují závažné důvody domnívat se, že si toho byl žadatel vědom.

V závislosti na vymezení činu, který se vylučuje, může pojem vědomí za specifických okolností (např. genocida, válečné zločiny) nabývat konkrétnějšího významu.

U různých forem chování, které zakládá individuální odpovědnost, může být požadováno prokázání specifických prvků vědomí (např. podněcování, velitelská odpovědnost).

Vyšetřující úředník může vědomí prokázat na základě dostupných důkazů, včetně prohlášení žadatele. Avšak když je vědomí vyvozeno z nepřímých důkazů, jakou jsou informace o obecných souvislostech, za nichž k chování došlo, rozsah spáchaných krutých činů, jejich obecný ráz v oblasti nebo zemi apod., je zapotřebí postupovat opatrně. Informace dostupné v zemi původu by žadateli v době spáchání zločinu nemusely být známy.

□ **Úmysl** [kontrolní seznam]

Je zapotřebí vzít v úvahu dvě stránky úmyslu:

- ▶ zamýšlel žadatel (měl v úmyslu) zapojit se do tohoto chování?
- ▶ zamýšlel žadatel (měl v úmyslu) způsobit tyto důsledky (nebo si byl vědom toho, že k nim za běžných okolností dojde)?

V některých případech by k vymezení činů, které se vylučují, byl zapotřebí další prvek úmyslu (např. „úmysl genocidia“, specifický úmysl pro pronásledování jako zločin proti lidskosti).

U některých způsobů účasti na spáchání zločinu jinou osobou musí existovat úmysl, nejen pokud jde o vlastní chování, ale také s ohledem na zločin (který má být) spáchán touto osobou (např. plánování, příkazování nebo podněcování jiných osob ke spáchání zločinů, společný zločinný podnik).

Činy, které se vylučují, přisuzované skupině nebo režimu [kontrolní seznam]

Zvláštní opatrnosti je třeba při posuzování vyloučení s ohledem na žadatele, kteří byli spojeni s nějakou skupinou nebo režimem zapojenými do činů, které se vylučují.

Skutečnost, že žadatel byl nebo je napojený na skupinu nebo režim zodpovědné za činy, které se vylučují, nezprošťuje vyšetřujícího úředníka povinnosti prokázat individuální odpovědnost žadatele za tyto činy.

Pouhá souvislost se zločineckou skupinou nebo režimem individuální odpovědnost nezakládá. V závislosti na povaze a velikosti skupiny nebo režimu, dobrovolném spojení s touto skupinou a funkci, hodnosti, postavení a vlivu žadatele v této skupině mohou existovat dostatečné důkazy k dovození jak požadavku „chování“ podle platného modu individuální odpovědnosti, tak „duševního rozpoložení“ žadatele. I tak je nezbytné, aby vyšetřující úředník určil příslušný modus individuální odpovědnosti a přezkoumal skutečnosti ve světle příslušných kritérií.

Kromě skutečné činnosti žadatele je třeba vzít v potaz následující prvky:

□ Forma spojitosti žadatele se skupinou nebo režimem [kontrolní seznam]

Kromě činnosti, úlohy a povinností žadatele by měl vyšetřující úředník přezkoumat také konkrétní formu spojitosti žadatele se skupinou nebo režimem zapojenými do činů, které se vylučují (např. oficiální členství nebo neoficiální spojení).

□ Činnost a povaha skupiny nebo režimu [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník by měl vzít v potaz činnost skupiny a její zločinný ráz (např. mohou jí být připisovány zločiny, které se vylučují) v průběhu období, v němž žadatel je nebo byl se skupinou spojen.

Skutečnost, že skupina nebo režim byly Evropskou unií anebo mezinárodním společenstvím (rezoluce Rady bezpečnosti OSN, kontrola Mezinárodního trestního soudu apod.) postaveny mimo zákon, by byla významným ukazatelem, který by měl být zvážěn, avšak sama o sobě není určující.

V úvahu musí být vzata i případná roztříštěnost skupiny nebo režimu na politické, vojenské, zpravodajské křídlo apod. V takovém případě by se posouzení mělo zaměřit na tu část skupiny nebo režimu, s níž byl žadatel přímo spojen.

Tento rozbor by měl rovněž vzít v úvahu, zda si je žadatel vědom toho, že skupina nebo režim páchá činy, které se vylučují.

□ Svobodná volba práva při spojení se skupinou nebo režimem [kontrolní seznam]

K prokázání individuální odpovědnosti je zapotřebí, aby vyšetřující úředník dokázal, že byl žadatel dobrovolně:

- **spojen** se skupinou nebo režimem anebo,
- **se dál angažoval** ve skupině nebo režimu: v tomto ohledu by měl vyšetřující úředník vzít v potaz, jak dlouhou dobu byl žadatel se skupinou nebo režimem spojen a zda měl příležitost se od skupiny nebo režimu distancovat.

Může být zapotřebí vzít v úvahu faktor nátlaku.

□ **Funkce, hodnota, postavení a vliv žadatele ve skupině nebo režimu** [[kontrolní seznam](#)]

Funkce, hodnota, postavení a vliv žadatele v rámci skupiny nebo režimu by pomohly určit, zda byl žadatel v takovém postavení, aby mohl činnost skupiny řídit nebo ovlivňovat.

Důvody vylučující individuální odpovědnost [[kontrolní seznam](#)]

□ **Nedostatečná duševní způsobilost chápat a ovládat své chování** [[kontrolní seznam](#)]

Za určitých okolností by byl subjektivní prvek nezbytný pro založení individuální odpovědnosti vyloučen („duševní rozpoložení“).

Měly by být zváženy následující ukazatele, že osoba nebyla způsobilá chápat povahu či nezákonnost svého chování nebo je ovládat:

□ **Duševní onemocnění nebo porucha** [[kontrolní seznam](#)]

Duševní onemocnění nebo porucha, které porušují schopnost osoby uvědomovat si nezákonnost či povahu svého chování, nebo její schopnost ovládat své chování tak, aby odpovídalo zákonným požadavkům, je okolností vylučující individuální odpovědnost.

□ **Nedobrovolná intoxikace** [[kontrolní seznam](#)]

Důvodem vylučující individuální odpovědnost by **nebyl** případ, kdy by osoba byla intoxikována dobrovolně za takových okolností, kdy by věděla nebo nebrala ohledy na riziko, že se v důsledku intoxikace pravděpodobně dopustí chování, které konstituuje čin, který se vylučuje.

□ **Nezralost** [[kontrolní seznam](#)]

Vyloučení by nebylo odůvodněné v případech, v nichž se jedná o žadatele, který v době své účasti na trestných činech nedosáhl minimální věkové hranice trestní odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že pro uplatnění vyloučení neexistuje žádná mezinárodně schválená minimální věková hranice, Výbor pro práva dítěte doporučil, aby příslušnou hranici stanovily členské státy. Vzhledem k okolnostem emoční, duševní a intelektuální zralosti by tato věková hranice neměla být stanovena příliš nízkou.

Tento důvod pro vyloučení individuální odpovědnosti lze uplatnit i v případě, kdy žadatel v době spáchání zločinů již dosáhl minimální věkové hranice trestní odpovědnosti, avšak bylo prokázáno, že nedosáhl takové úrovně duševní, fyzické anebo emoční zralosti, aby chápal nezákonnou povahu svého chování.

V případě dítěte je zapotřebí, aby analýza vyloučení vzala v potaz určité další faktory, zejména pokud jde o nejvlastnější zájem dítěte, duševní způsobilost dětí a jejich schopnost chápat a schvalovat činy, jichž se mají dopustit na příkaz nebo požádání. Vyšetřující úředník by měl dále zajistit, aby byly zavedeny nezbytné procesní záruky.

Pokud je to však v souladu s vnitrostátní legislativou, mohou být trestně odpovědné i děti mladší 18 let. V tomto směru by měla být posouzena úroveň zralosti s ohledem na výchovu, povědomí, zranitelnost dítěte apod.

Ve většině členských států platí minimální věková hranice (v době chování), pod níž by jednotlivec za žádných okolností nemohl být vyloučen z mezinárodní ochrany. Tato hranice se často shoduje s minimální věkovou hranicí trestní odpovědnosti stanovenou podle vnitrostátního trestního práva.

Vnitrostátní praxe:

--

□ **Věcné chyby a právní chyby** [kontrolní seznam]

Podle mezinárodních norem mohou za určitých okolností věcné a právní chyby vyloučit individuální odpovědnost popřením nezbytných intelektuálních prvků:

- **věcná chyba:** věcná chyba bude důvodem pro vyloučení odpovědnosti, pouze pokud popírá intelektuální prvek, jež zločin vyžaduje.
- **právní chyba:** právní chyba v tom, zda určitý typ chování představuje zločin, by mohla být důvodem k vyloučení odpovědnosti, pouze pokud popírá intelektuální prvek nezbytný pro tento zločin, nebo v souvislosti s obhajobou příkazů nadřízeného, jsou-li splněny podmínky.

□ **Prostředky obhajoby** [kontrolní seznam]

V případech, kdy byly prokázány závažné důvody domnívat se, že se žadatel dopustil činu, který se vylučuje, je zapotřebí, aby vyšetřující úředník zvážil, zda se mohou uplatnit i jiné okolnosti vylučující individuální odpovědnost.

Vyšetřující úředník by měl zvážit, zda žadatel při spáchání činu, který se vylučuje, jednal za jedné z níže uvedených okolností:

Nátlak [kontrolní seznam]

Musí být splněny všechny následující podmínky:

1. Žadatel jednal v důsledku bezprostřední hrozby (vůči žadateli nebo jiné osobě) smrti nebo bezprostřední či trvalé tělesné újmy.
 2. Žadatel jednal nezbytně a přiměřeně, aby tuto hrozbu odvrátil.
 3. Žadatel neměl v úmyslu způsobit větší újmu, než újmu, již se snažil odvrátit.
-

Sebeobrana nebo obrana jiných osob (nebo majetku v případě válečných zločinů) [kontrolní seznam]

Musí být splněny všechny následující podmínky:

1. Bezprostřední a nezákonné použití síly vůči žadateli nebo jiné osobě (nebo majetku).
2. Žadatel jednal přiměřeně, aby ubránil sebe nebo jinou osobu (nebo majetek).
3. Chování žadatele bylo přiměřené stupni nebezpečí.

Obrana majetku může vyloučit pouze odpovědnost za válečné zločiny. Musí být splněna jedna z těchto podmínek:

- a) majetek byl nezbytný pro přežití žadatele nebo jiné osoby, nebo
 - b) majetek byl nezbytný ke splnění vojenské mise.
-

Příkazy nadřízeného [kontrolní seznam]

Musí být splněny všechny následující podmínky:

1. K chování došlo na příkaz vlády nebo nadřízeného žadatele (vojenského nebo civilní osoby),
 2. Osoba jednal na základě zákonné povinnosti uposlechnout příkazů vlády nebo dotčeného nařízeného,
 3. Osoba si nebyla vědoma nezákonnosti daného příkazu a
 4. Příkaz nebyl zjevně nezákonný (v souladu s mezinárodními normami by byl příkaz ke spáchání mučení, genocidy nebo zločinů proti lidskosti považován za zjevně nezákonný).
-

Další faktory [kontrolní seznam]

Níže uvedené faktory by podléhaly vnitrostátní praxi.

Existují-li závažné důvody domnívat se, že žadatel nese individuální odpovědnost za činy, které se vylučují, může vyšetřující úředník v závislosti na vnitrostátní praxi zvážit, zda by vyloučení v tomto případě splňovalo **účely doložek o vyloučení**. Čím otřesnější by byl čin, který se vylučuje, tím menší význam by měly následující faktory při přijetí konečného rozhodnutí.

□ Výkon trestu za čin, který se vylučuje (z jiných důvodů) [kontrolní seznam]

V závislosti na vnitrostátní praxi by vyšetřující úředník mohl zvážit, zda byl žadatel za činy, které se vylučují, již dostatečně potrestán, a zohlednit:

- **uplynulou dobu výkonu trestu** podle toho, co je považováno za přiměřenou dobu podle norem EU,
- **chování jednotlivce od jeho účasti na činu**, včetně doby strávené ve vězení,
- zda žadatel **projevil lítost, poskytl náhradu** anebo **převzal odpovědnost** za činy.

□ Doba od spáchání zločinu [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník by mohl vzít v úvahu promlčecí lhůtu, již podléhají spáchané činy, tj. zda ještě jsou nebo mohou být stíhány.

To by mohlo mít význam zejména v případech, kdy se posuzují méně závažné zločiny, neboť na ostatní činy, které se vylučují, by se vzhledem k jejich závažnosti promlčecí lhůta nevztahovala.

□ Amnestie nebo omilostnění [kontrolní seznam]

Vyšetřující úředník by taktéž mohl vzít v úvahu, zda se na činy spáchané žadatelem vztahuje amnestie nebo omilostnění.

V takovém případě je nutné dále zvážit, zda:

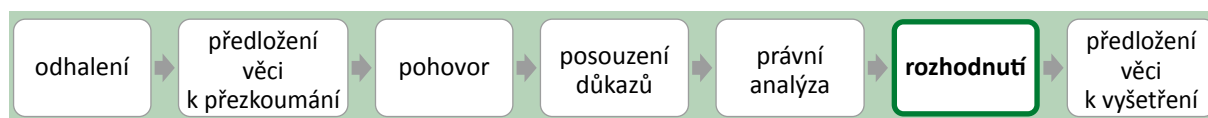
- amnestie nebo omilostnění byly **výrazem demokratické vůle** občanů příslušné země a
- zda byl dotčený jedinec veden **k odpovědnosti jinak** (např. prostřednictvím Komise pravdy a usmíření).

Mohou být k dispozici vnitrostátní pokyny ohledně dalších možných faktorů ke zvážení.

Vnitrostátní praxe:

--

7. Navržení prvků rozhodnutí souvisejících s vyloučením [kontrolní seznam]

Rozhodnutí by muselo jasně a objektivně odůvodnit vyloučení žadatele z postavení uprchlíka anebo doplňkové ochrany.

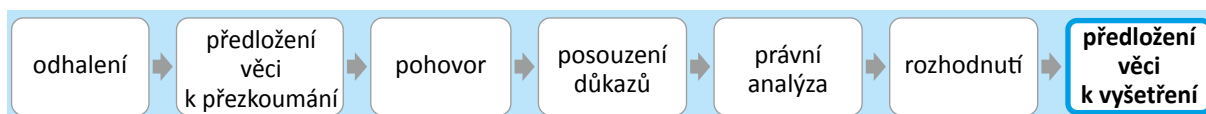
□ Zajistěte, aby byly jednotlivé části rozhodnutí jasně definované [kontrolní seznam]

Jasně definovaná struktura rozhodnutí přispívá k jasnosti, transparentnosti a objektivitě při argumentaci a vyvozování závěrů. Důležitým prvkem, který dokazuje, že metoda uplatněná při posouzení případu byla spravedlivá a náležitě strukturovaná, je oddělení skutkových a právních otázek.

Níže navržená struktura zohledňuje pokyny uvedené výše a je třeba ji chápat v souvislosti s obsahem uvedeným v jednotlivých oddílech. Neznamená však, že v rozhodnutí nemusí být doloženo, že byla splněna ostatní kritéria způsobilosti k získání postavení uprchlíka nebo doplňkové ochrany:

Skutkové otázky	1. Důvody žádosti	<i>První část rozhodnutí obvykle představuje shrnutí zjištěných významných skutečností. Rovněž by měly být specifikovány dostupné důkazní informace. Tato část by neměla obsahovat žádný posudek.</i>
	2. Posouzení věrohodnosti	<i>Část spočívající v posouzení věrohodnosti (důkazů) se zaměřuje na zjištěné významné skutečnosti a příslušné důkazy a posuzuje je podle ukazatelů věrohodnosti. Z této části by mělo být jasné, které významné skutečnosti byly přijaty a které byly zamítnuty.</i>
Právní otázky	3. Vymezení činu, který se vylučuje	<i>Přijaté významné skutečnosti tvoří základ pro vymezení možného činu, který se vylučuje, podle výše uvedených prvků.</i>
	4. Individuální odpovědnost: <ul style="list-style-type: none"> a) chování žadatele b) úmysl a vědomí c) okolnosti vylučující odpovědnost jednotlivce d) další faktory (pokud lze uplatnit v souladu s vnitrostátní praxí) 	<i>Stěžejní částí rozhodnutí je prokázání individuální odpovědnosti. Měly by být přezkoumány tyto prvky: souvislost mezi chováním žadatele a činem, který se vylučuje, intelektuální prvek (úmysl a vědomí) požadovaný podle definice zjištěných činů a příslušný modus individuální odpovědnosti, a zda se mohou uplatnit okolnosti vylučující individuální odpovědnost. V souladu s vnitrostátní praxí se mohou uplatnit další faktory.</i>
	5. Rozhodnutí	<i>V případě, že se uplatní vyloučení z postavení uprchlíka anebo doplňkové ochrany, se členské státy ještě mohou rozhodnout vyloučeným osobám povolit pobyt / udělit ochranu z humanitárních nebo jiných důvodů. V závislosti na vnitrostátním systému to může být provedeno v rámci rozhodnutí o vyloučení nebo jako samostatný úkon.</i>

8. Předložení věci k vyšetření nebo stíhání [kontrolní seznam]

V závislosti skutečnostech zjištěných v možném případě vyloučení (bez ohledu na jeho skutečný výsledek) může vyšetřující úředník vyvodit, že bude nezbytné provést další kroky. Potřeba dodatečných kroků může vyvstat v kterékoli fázi zkoumání případu. Pokud se zjištění týkají činů, které mohou být vyšetřeny a stíhány v dotčeném členském státě, měla by být věc co nejdříve předložena příslušným orgánům.

Dostatečné důvody k tomu, aby byl případ předložen k vyšetřování nebo stíhání příslušným vnitrostátním úřadům, mohou existovat, i když by osoba vyloučena nebyla.

Podle vnitrostátních předpisů a rovněž závazků plynoucích z mezinárodního práva to může vyžadovat, aby byly informace shromážděné v případě odeslány příslušným úřadům, jako např. státnímu zastupitelství, policii anebo bezpečnostním službám.

Při těchto úkonech by měl vyšetřující úředník zohlednit platné předpisy týkající se **soukromí a zachování mlčenlivosti** a rovněž případné vnitrostátní ujednání.

Vnitrostátní praxe:

Praktický průvodce úřadu EASO: Vyloučení KONTROLNÍ SEZNAMY

- ▶ *Kliknutím na položky kontrolního seznamu zobrazíte další pokyny.*

1. Co je vyloučení?

Pamatujte:

- Uplatnění doložek o vyloučení je povinné**
- Účelem vyloučení je ochránit integritu institutu azylu**
 - před zneužitím osobami, které nezasluhují mezinárodní ochranu
 - před vyhýbáním se odpovědnosti za vážné zločiny
- Důvody pro vyloučení:**
 - zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti
 - vážné nepolitické zločiny spáchané mimo zemi azylu dříve, než byla osoba uznána uprchlíkem
 - činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN
 - vážné zločiny (*pouze doplňková ochrana*)
 - činy představující nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu, ve kterém se žadatel nachází (*pouze doplňková ochrana*)
 - jiné zločiny za určitých okolností (*pouze doplňková ochrana*)
- Důkazní břemeno týkající se splnění kritérií pro vyloučení nese stát**

2. Odhalení možných případů vyloučení

- Použijte dostupné zdroje pro odhalení**
- Posuďte dostupné informace**
 - nahlédněte do spisu
 - nahlédněte do příslušných informací o zemi původu
- Lze uplatnit některý z uvedených profilů?**
 - voják
 - povstalecká skupina
 - milice
 - policie (nebo konkrétní útvary policie)
 - zpravodajské služby
 - člen vlády
 - veřejný činitel
 - člen organizace
 - spojitost s výše uvedenými kategoriemi
 - spojitost s událostí
 - trestné činy

Pamatujte, že závažnost závisí na zemi původu.

Pamatujte, že tento seznam není vyčerpávající.

3. Předložení věci k přezkoumání a procesní záruky

- Pokud lze uplatnit v souladu s vnitrostátní praxí, předložte možný případ vyloučení k přezkoumání**
- Zajistěte, aby byly zavedeny platné procesní záruky**
 - případné jmenování právního poradce
 - informování žadatele (anebo právního poradce) o tom, že se uvažuje o vyloučení
 - jiné konkrétní procesní záruky

4. Pohovor zaměřený na vyloučení

Příprava

- Pamatujte na to, jak důležitá je příprava**
- Nahlédněte do příslušných vnitrostátních pokynů a příslušné judikatury**
- Je-li to možné, určete významné skutečnosti související s vyloučením**
- Vypracujte plán případu**
- Duševně se připravte**
- Přijměte praktická opatření**
 - zvažte, zda je vhodné zapojit do pohovoru dalšího vyšetřujícího úředníka
 - bezpečnostní opatření
 - výběr tlumočnicka
 - informování tlumočnicka
 - možnost dodatečného pohovoru

Vedení pohovoru

- Poskytněte žadateli informace v souladu s vnitrostátní praxí**
- Zajistěte vhodné chování tlumočnicka**
- Zachovejte profesionální přístup**
- Použijte vhodné techniky dotazování**
 - přizpůsobte se jednotlivci
 - investujte do budování harmonického vztahu
 - uplatněte trychtýřový přístup
 - zkontrolujte a potvrďte
- Zaměřte se na individuální zapojení žadatele: „já“ nikoli „my“**
- Vyřešte případné problémy týkající se důvěryhodnosti**

5. Posouzení důkazů

- Uplatněte důkazní standard „existují závažné důvody se domnívat“**
- Přezkoumejte všechny náležitě okolnosti, i když se důkazní břemeno přesune na žadatele**
- Vezměte v úvahu některá specifika**
 - důkazy o tom, že proti žadateli bylo v zemi původu vedeno trestní řízení
 - důvěrné materiály
 - otevřené zdroje a sociální média
 - anonymní svědectví

6. Právní analýza

6.1. Vymezení činů, které se vylučují

- **Existují závažné důvody domnívat se, že by žadatel mohl mít spojitost s jakýmkoli z těchto faktorů:**

a)	čin	souvislosti	původce	cíl	specifický intelektuální prvek ¹
Zločin proti míru	<p><i>Týkající se útočné války:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ plánování □ příprava □ zahájení □ vedení □ účast na společném plánu nebo spiknutí 	<ul style="list-style-type: none"> □ mezinárodní ozbrojený konflikt (musí být zapojen stát nebo subjekt podobný státu) 	<ul style="list-style-type: none"> □ vysoké mocenské postavení 	-	-
Válečný zločin	<ul style="list-style-type: none"> □ závažné porušování mezinárodního humanitárního práva, s nímž je spojena individuální odpovědnost přímo podle mezinárodního trestního práva (mimo jiné článek 8 Římského statutu) 	<ul style="list-style-type: none"> □ existence ozbrojeného konfliktu (mezinárodního nebo vnitrostátního) □ <i>nexus</i> (spojení) s ozbrojeným konfliktem 	<ul style="list-style-type: none"> □ kdokoli (včetně civilistů) 	<ul style="list-style-type: none"> □ chráněné osoby / cíle □ jakýkoli, jsou-li použity nezákonné zbraně nebo způsoby boje 	<p><i>vědomí:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ existence konfliktu a □ chráněného postavení zasažené osoby / cíle □ u některých válečných zločinů platí specifický intelektuální prvek
Zločin proti lidskosti	<ul style="list-style-type: none"> □ vymezený zločin (zcela nelidský čin) – viz články 6 a 7 Římského statutu 	<p><i>útok, který je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ zaměřený proti civilnímu obyvatelstvu □ rozsáhlý nebo systematický (součást nesprávného chování) 	<ul style="list-style-type: none"> □ kdokoli (včetně civilistů) 	<ul style="list-style-type: none"> □ civilní obyvatelstvo (za určitých okolností včetně necivilních osob) □ některé zločiny proti lidskosti vyžadují specifický cíl (např. genocida) 	<ul style="list-style-type: none"> □ vědomí útoku □ některé zločiny proti lidskosti vyžadují specifický úmysl (např. persekuce a genocida)

¹ Vymezení některých činů je kromě obecných požadavků týkajících se duševního rozpoložení, totiž úmyslu (s ohledem na chování anebo důsledky) a vědomí (s ohledem na chování, důsledky anebo relevantní okolnosti), požadovaných podle definice dotčeného zločinu, podmíněno rovněž existencí specifického intelektuálního prvku.

- **Existují závažné důvody domnívat se, že by žadatel mohl mít spojitost s jakýmkoli z těchto faktorů:**

b)	čin	souvislosti	původce	cíl	specifický intelektuální prvek¹
Vážný nepolitický zločin (postavení uprchlíka)	<ul style="list-style-type: none"> □ vymezený zločin – dostatečně závažný □ nepolitický (test predominance) 	<i>Zločin byl spáchán:</i> <ul style="list-style-type: none"> □ mimo zemi azylu nebo □ před uznáním uprchlíkem 	kdokoli	jakýkoli (podle definice zločinu)	V závislosti na zločinu mohou platit specifické požadavky
Vážný zločin (doplňková ochrana)	<ul style="list-style-type: none"> □ vymezený zločin – dostatečně závažný 	-	kdokoli	jakýkoli (podle definice zločinu)	-

- **Existují závažné důvody domnívat se, že by žadatel mohl mít spojitost s jakýmkoli z těchto faktorů:**

c)	čin	souvislosti	původce	cíl	specifický intelektuální prvek¹
Činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN	<ul style="list-style-type: none"> □ vážné a vytrvalé porušování lidských práv, jakož i činy, jež mezinárodní společenství konkrétně označilo za činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN 	<ul style="list-style-type: none"> □ mezinárodní rozměr (mohou mít dopad na mezinárodní mír a bezpečnost a mírové vztahy mezi státy) 	<ul style="list-style-type: none"> □ kdokoli (často osoba ve vysokém mocenském postavení) 	<ul style="list-style-type: none"> □ v závislosti na činu mohou platit specifika 	<ul style="list-style-type: none"> □ v závislosti na činu mohou platit specifika

- **Pouze s ohledem na vyloučení z doplňkové ochrany:**
Existují závažné důvody domnívat se, že osoba představuje nebezpečí pro společnost nebo bezpečnost státu?

- *Pouze s ohledem na vyloučení z doplňkové ochrany, a lze-li uplatit podle vnitrostátních právních předpisů:*

Spáchal žadatel jeden nebo více zločinů, které nespádají do působnosti ostatních ustanovení o vyloučení?

	čin	souvislosti	původce	cíl	specifický intelektuální prvek ¹
<i>Jiné zločiny, za určitých okolností</i>	<ul style="list-style-type: none"> □ jeden nebo více zločinů, které nespádají do působnosti jiných důvodů pro vyloučení □ činy by mohly být potrestány odnětím svobody, kdyby byly spáchány v členském státě 	<ul style="list-style-type: none"> □ spáchané před přijetím v členském státě □ osoba opustila zemi původu pouze proto, aby se vyhnula trestu za uvedené zločiny 	<ul style="list-style-type: none"> □ kdokoli 	-	-

- *Jestliže zkoumáte případ teroristické povahy, zvažte, který důvod pro vyloučení lze na základě výše uvedených prvků uplatnit.*

6.2. Individuální odpovědnost

- **Prokažte, zda je chování žadatele spojeno s činem, který se vylučuje, s přihlédnutím k těmto faktorům:**

- **Přímé spáchání:** Spáchal žadatel čin, který se vylučuje, přímo?
- **Podněcování ostatních:** Podněcoval žadatel ke spáchání činu jiné osoby?
- **Pomoc a účastenství:** Poskytoval žadatel pomoc a účastenství ke spáchání činu jiným osobám?
- **Společný zločinný podnik:** Účastnil se žadatel společného zločinného podniku?
- **Velitelská odpovědnost:** Nese žadatel odpovědnost za činy svých podřízených?

- **Posuďte duševní rozpoložení žadatele při jeho chování:**

- Vědomí
- Úmysl

V případech, kdy žadatel mohl být pachatelem

- Úmysl** s ohledem na:
- chování anebo
 - důsledky
 - *požadované podle platné definice zločinu*
- Vědomí** s ohledem na:
- chování
 - důsledky anebo
 - relevantní okolnosti
 - *požadované podle platné definice zločinu*

V případech, kdy se žadatel mohl účastnit zločinů spáchaných jinými osobami

- Úmysl** s ohledem na:
- chování anebo
 - důsledky
 - *požadované v závislosti na příslušném způsobu účasti*
- Vědomí** s ohledem na:
- chování
 - důsledky anebo
 - relevantní okolnosti
 - *požadované v závislosti na příslušném způsobu účasti*

- **V případě, že jsou činy, které se vylučují, přisuzovány skupině nebo režimu, s nímž byl žadatel spojen, zvažte zejména tyto faktory:**

- činnost žadatele
- forma spojitosti žadatele se skupinou nebo režimem
- činnost a povaha skupiny nebo režimu
- svobodná volba práva při napojení na skupinu nebo režim
- funkce, hodnost, postavení a vliv žadatele ve skupině nebo režimu

- **Posuďte, zda lze uplatnit důvody vylučující individuální odpovědnost:**

- nedostatečná duševní způsobilost chápat a ovládat své chování
 - duševní onemocnění nebo porucha
 - nedobrovolná intoxikace
 - nezralost
- věcná chyba nebo právní chyba
- prostředky obhajoby
 - nátlak
 - sebeobrana nebo obrana jiných osob (nebo majetku v případě válečných zločinů)
 - příkazy nadřízeného

- **Pokud to lze uplatnit v souladu s vnitrostátní praxí, zohledněte další faktory:**

- výkon trestu za čin, který se vylučuje (z jiných důvodů)
- doba od spáchání zločinu
- amnestie nebo omilostnění

7. Navržení prvků rozhodnutí souvisejících s vyloučením

- Zajistěte, aby byly jednotlivé části rozhodnutí jasně definované:

Skutkové otázky:

1. **Důvody žádosti** – včetně dostupných důkazů
2. **Posouzení důvěryhodnosti** – vyvození jednoznačného závěru z přijatých / zamítnutých významných skutečností

Právní otázky:

3. **Vymezení činu, který se vylučuje**
4. **Individuální odpovědnost**
 - a) **chování** žadatele, které jednoznačně určuje modus individuální odpovědnosti, který se má uplatnit
 - b) **úmysl a vědomí** požadované ve světle kritérií, jimiž se řídí modus individuální odpovědnosti, který se má uplatnit
 - c) **okolnosti vylučující odpovědnost jednotlivce**
 - d) **další faktory** (pokud lze uplatnit v souladu s vnitrostátní praxí)
5. **Rozhodnutí**

8. Předložení věci k vyšetření anebo stíhání

- **V závislosti na povaze zjištěných skutečností předložte případ příslušným úřadům**
Zohledněte faktory zachování soukromí a mlčenlivosti.

Praktická příručka úřadu EASO: Vyloučení

ODKAZY

V této části jsou uvedeny příslušné právní předpisy a judikatura, které by mohly vyšetřujícímu úředníkovi pomoci při zkoumání možného případu vyloučení.

Kvalifikační směrnice

Doložky o vyloučení podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany:

Vyloučení z postavení uprchlíka

Článek 12 kvalifikační směrnice

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou **vyloučeni z postavení uprchlíka**, jestliže

a) spadají do oblasti působnosti **čl. 1 odst. D Ženevské úmluvy**[...]

b) příslušné úřady země, ve které se usadili, jim udělily **práva a povinnosti spojené s udělením státní příslušnosti této země nebo práva a povinnosti jim rovnocenné**.

2. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou **vyloučeni z postavení uprchlíka**, existují-li **závažné důvody se domnívat, že:**

a) se dopustili **zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti** ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;

b) se dopustili **vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byli uznáni uprchlíkem**, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem;

c) jsou **vinní činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN** uvedenými v preambuli a v článcích 1 a 2 Charty OSN.

3. Odstavec 2 se vztahuje též na osoby, které **podněcují** k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání **jinak účastní**.

Vyloučení z doplňkové ochrany

Článek 17 kvalifikační směrnice

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti **nemají nárok na doplňkovou ochranu**, existují-li **vážné důvody se domnívat, že:**

a) se dopustili **zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti** ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;

b) se dopustili **vážného zločinu**;

c) jsou **vinní činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN** uvedenými v preambuli a v článcích 1 a 2 Charty OSN;

d) představují **nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost** členského státu, ve kterém se nachází.

2. Odstavec 1 se vztahuje též na osoby, které **podněcují** k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání **jinak účastní**.

3. Členské státy **mohou** vyloučit státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti z možnosti získat doplňkovou ochranu, pokud **před svým přijetím** v dotyčném členském státě spáchali **jeden nebo více zločinů, na které se odstavec 1 nevztahuje a za které lze uložit trest odnětí svobody**, kdyby byl spáchán v dotyčném členském státě, a pokud dotyčná osoba **opustila svou zemi původu pouze proto, aby se vyhnula trestům za uvedené zločiny**.

Zpět na [Pokyny](#).

Zkratky a užitečné odkazy

- **CJEU** – Soudní dvůr Evropské unie
 - [O CJEU](#)
 - [Judikatura](#)
- **ESPL** – Evropský soud pro lidská práva
 - [O ESLP](#)
 - [Judikatura](#)
- **ICJ** – Mezinárodní soudní dvůr
 - [O ICJ](#)
 - [Judikatura](#)
- **ICTR** – Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu
 - [O ICTR](#)
 - [Judikatura](#)
- **ICTY** – Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii
 - [O ICTY](#)
 - [Judikatura](#)
- **QD** – kvalifikační směrnice
 - [Znění kvalifikační směrnice](#)
- **Římský statut** – Římský statut Mezinárodního trestního soudu
 - [Znění Římského statutu](#)
- **SCSL** – Zvláštní soud pro Sierru Leone
 - [O SCSL](#)
 - [Judikatura](#)

Tento přehled odkazů na právní předpisy a judikaturu nepředstavuje vyčerpávající referenční nástroj. Jeho cílem je poskytnout vyšetřujícímu úředníkovi praktický návod prostřednictvím odkazů na některá nejrelevantnější ustanovení a judikaturu.

Níže uvedené odkazy jsou uspořádány tematicky.

Posouzení důkazů

Důkazní břemeno

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Článek 4 kvalifikační směrnice</p> <p>Článek 12 kvalifikační směrnice</p> <p>Článek 17 kvalifikační směrnice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661, bod 95

Důkazní standard

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Článek 4 kvalifikační směrnice</p> <p>Článek 12 kvalifikační směrnice</p> <p>Článek 17 kvalifikační směrnice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661, bod 87 ■ Nejvyšší soud (Spojené království), JS v Secretary of State for the Home Department, 17. března 2010, bod 39 ■ Nejvyšší soud (Spojené království), Al-Sirri v Secretary of State for the Home Department, 21. listopadu 2012, body 69-75 ■ Odvolací soud (Anglie a Wales), AN (Afghanistan v. Secretary of State for the Home Department), [2015], EWCA ■ Nejvyšší soud Kanady, Ezokola v. Canada (Minister of Citizenship and Immigration), 2013 SCC 40, [2013] 2 S.C.R. 678, úvod ■ Nejvyšší soud Kanady, Pushpanathan v. Canada (Minister of Citizenship and Immigration), [1998] 1 S.C.R. 982 ■ Odvolací správní tribunál (Austrálie), SRYYY v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, 5. dubna 2006, body 52-62

Vymezení činů, které se vylučují

Zločin proti míru

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 1 odst. F písm. a) Ženevské úmluvy Čl. 12 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice Článek 8bis Římského statutu Článek 6 Charty Mezinárodního vojenského tribunálu z roku 1945 (Londýnská dohoda)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kanadský federální soud, Hinzman v. Canada (Minister of Citizenship and Immigration) (F.C.), 2006 FC 420; [2007] 1 F.C.R. 561, Canada: Federal Court, 31. března 2006; body 141-142 a 155-160

Válečný zločin

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 1 odst. F písm. a) Ženevské úmluvy Čl. 12 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice Článek 8 Římského statutu Ustanovení o vážných porušeníh Ženevské konvence z roku 1949 a společného článku 3 prvního dodatkového protokolu Ženevské konvence z roku 1949 Články 4, 13, 16 druhého dodatkového protokolu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-94-1, Prosecutor v. Dusko Tadic, (odvolací komora), Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, 2. října 1995, body 128-134

Zločin proti lidskosti

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 1 odst. F písm. a) Ženevské úmluvy Čl. 12 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice Článek 6 Římského statutu Článek 7 Římského statutu Článek 5 ICTY Článek 3 ICTR Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia z roku 1948</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICJ, použití Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), 26. února 2007, bod 299, 319 ■ ICTY, věc č. IT-05-88-T, Popović et al., (soudní komora), rozsudek, 10. června 2010, body 809-832 ■ ICTY, věc č. IT-95-14-A, Prosecutor v. Blaškić, (odvolací komora), rozsudek, 29. července 2004, body 96-102 ■ ICTR, věc č. ICTR-99-52-A, Prosecutor v. Nahimana et al. (odvolací komora), rozsudek, 28. listopadu 2007, body 915-924 ■ ICTR, věc č. ICTR-96-4-T, Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (soudní komora 1), rozsudek, 2. září 1998, body 500-509, 521, 579 ■ Odvolací soud (Anglie a Wales), AA-R (Iran) v Secretary of State for the Home Department, [2013] EWCA Civ 835 ■ Odvolací správní tribunál (Austrálie), SRYYY v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, 5. dubna 2006

Vážný (nepolitický) zločin

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 1 odst. F písm. b) Ženevské úmluvy</p> <p>Čl. 12 odst. 2 písm. b) kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 24. června 2015, H. T. v Land Baden-Württemberg, EU:C:2015:413 ■ Vyšší soud (Spojené království) (komora pro azyl a přistěhovalectví), AH (Article 1F (b)), [2013] UKUT 00382 ■ Soudní výbor Sněmovny lordů (Spojené království), T v. Secretary of State for the Home Department, [1996] 2 All ER 865, 22. května 1996 ■ Nejvyšší soud Kanady, Febles v Minister of Citizenship and Immigration, 2014, SCC 68 ■ Odvolační soud (Nový Zéland), S v. Refugee Status Appeals Authority, CA262/97, 2. dubna 1998

Činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 1 odst. F písm. c) Ženevské úmluvy</p> <p>Čl. 12 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 17 odst. 1 písm. c) kvalifikační směrnice Charta OSN</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661, bod 79-99 ■ Nejvyšší soud (Spojené království), Al-Sirri v Secretary of State for the Home Department, 21. listopadu 2012 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), SR, No 611731, 27. června 2008 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), Mr S, No 11016153, 15. července 2014

Nebezpečí pro společnost či bezpečnost členského státu

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 17 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), rozsudek ze dne 29. června 2012, Mr A., No 10014511 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), rozsudek ze dne 20. září 2012, Mr M., No 10018884 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), rozsudek ze dne 21. dubna 2011, Mr R., No 10014066 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), rozsudek ze dne 15. února 2013, Mr B., No 10005048 ■ Komise pro uprchlické záležitosti (Francie), rozhodnutí ze dne 1. února 2006, Ms O., No 533907

Činy teroristické povahy

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 51 odst. 2 prvního dodatkového protokolu</p> <p>Čl. 4 odst. 2 písm. d) a čl. 13 odst. 2 druhého dodatkového protokolu</p> <p>Rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu</p> <p>Rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV o boji proti terorismu</p> <p>Mezinárodní úmluvy a protokoly týkající se terorismu (klikněte zde)</p> <p>Rada bezpečnosti OSN, rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1373 (2001) [o hrozbách mezinárodnímu míru a bezpečnosti způsobených terorismem], 28. září 2001, S/RES/1373 (2001)</p> <p>Rada bezpečnosti OSN, rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1566 (2004) o hrozbách mezinárodnímu míru a bezpečnosti způsobených terorismem, 8. října 2004, S/RES/1566 (2004)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661 ■ CJEU, rozsudek ze dne 29. června 2010, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof v. E and F, věc C-550/09, body 61-62 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), Mr S, No 11016153, 15. července 2014 ■ Vnitrostátní soud pro azylové právo (Francie), SR, No 611731, 27. června 2008

Individuální odpovědnost

Obecná hlediska

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Článek 12 kvalifikační směrnice Článek 17 kvalifikační směrnice Články 25, 28, 30 až 33 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661 ■ Nejvyšší soud (Spojené království), JS v Secretary of State for the Home Department, bod 55 ■ Nejvyšší soud Kanady, Ezokola v. Canada (Citizenship and Immigration), 201, úvod

Mody individuální odpovědnosti

Spáchání činu, který se vylučuje

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 2 kvalifikační směrnice Čl. 25 odst. 3 písm. a) Římského statutu Článek 30 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvocka et al, bod 243 ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvocka et al, bod 251 ■ ICTY, věc č. IT-94-1, Prosecutor v. Dusko Tadic, (odvolací komora), Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, 2. října 1995, bod 188

Podněcování jiných osob ke spáchání

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 2 kvalifikační směrnice Čl. 25 odst. 3 písm. b) Římského statutu Čl. 25 odst. 3 písm. e) Římského statutu Článek 30 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-04-82-A, Prosecutor v. Blaškić, (rozsudek v odvolacím řízení), 19. května 2010, bod 125 ■ ICTY, věc č. IT-95-14/2-A, Prosecutor v. Dario Kordic, Mario Cerkez (rozsudek v odvolacím řízení), 17. prosince 2004, bod 27 ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvocka et al, bod 252 ■ ICTR, věc č. ICTR-99-52-A, Prosecutor v. Nahimana et al. (odvolací komora), 28. listopadu 2007, body 440, 479, 482 ■ ICTR, věc č. ICTR-99-54A-A, Jean de Dieu Kamuhanda v. The Prosecutor (rozsudek v odvolacím řízení), 19. září 2005, bod 593 ■ SCSL, věc č. SCSL-2004-16-A, The Prosecutor of the Special Court v. Alex Tamba Brima, Brima Bazzy Kamara, Santigie Borbor Kanu (the AFRC accused) (rozsudek v odvolacím řízení), 22. února 2008, bod 301

Pomoc a účastenství

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 17 odst. 2 kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 25 odst. 3 písm. c) Římského statutu</p> <p>Článek 30 Římského statutu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-95-13/1, Prosecutor v. Mrksic et al. (rozsudek v odvolacím řízení), 5. května 2009, body 49, 145-159 ■ ICTY, věc č. IT-98-32-A, rozsudek v odvolacím řízení, Prosecutor v. Mitar Vasiljevic, 25. února 2004, bod 102 ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvočka et al, body 253-256 ■ ICTY, věc č. IT-94-1A, Prosecutor v. Dusko Tadic (odvolací komora), 15. července 1999, bod 229 ■ ICTR, věc č. ICTR-2001-70-A, Rukundo v. The Prosecutor (rozsudek v odvolacím řízení), 20. října 2010, bod 52 ■ ICTR, věc č. ICTR-05-88-A, Kalimanzira v. The Prosecutor (rozsudek v odvolacím řízení), rozsudek, 20. října 2010, bod 220 ■ ICTR, věc č. ICTR-99-52-A, Prosecutor v. Nahimana et al. (odvolací komora), 28. listopadu 2007, bod 482 ■ ICTR, věc č. ICTR-96-4-T, Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (soudní komora 1), 2. září 1998, body 484, 545 ■ SCSL, věc č. SCSL-04-14-A, The Prosecutor v. Moinina Fofana, Allieu Kondewa (the CDF Accused) (rozsudek v odvolacím řízení), 28. května 2008, bod 72 ■ Vyšší soud (Spojené království), MT (Article 1F(a) - aiding and abetting) Zimbabwe v. Secretary of State for the Home Department, [2012] UKUT 00015(IAC)

Společný zločinný podnik

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
<p>Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 17 odst. 2 kvalifikační směrnice</p> <p>Čl. 25 odst. 3 písm. d) Římského statutu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-99-36, Prosecutor v. Radoslav Brđjanin, rozsudek v odvolacím řízení, 3. dubna 2007 ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, The Prosecutor v. Miroslav Kvočka et al, body 265-312 ■ ICTY, věc č. IT-94-1-A, Prosecutor v. Dusko Tadic, rozsudek v odvolacím řízení, 15. července 1999, body 190-191, 195-196, 202-204, 220, 227 ■ Vyšší soud (Spojené království), MT (Article 1F(a) - aiding and abetting) Zimbabwe v. Secretary of State for the Home Department, [2012] UKUT 00015(IAC)

Velitelská odpovědnost

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 12 odst. 3 kvalifikační směrnice Čl. 17 odst. 2 kvalifikační směrnice Článek 28 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-03-68-A, Prosecutor v. Naser Oric (rozsudek v odvolacím řízení), 3. července 2008, body 18, 20, 177 ■ ICTY, IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvočka et al, body 313-314 ■ ICTY, IT-95-14-T, soudní rozsudek, Prosecutor v. Tihomir Blaškić, 3. března 2000, body 41-42, 67 ■ ICTR, věc č. ICTR-97-20-T, Prosecutor v. Laurent Semanzy (soudní komora ICTR 3), 15. května 2003, body 401-402

Duševní rozpoložení (úmysl a vědomí)

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Článek 30 Římského statutu Článek 32 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-02-60-A, rozsudek v odvolacím řízení, Prosecutor v. Vidoje Blagojevic and Dragan Jokic, 9. května 2007, bod 127 ■ ICTY, věc č. IT-98-32-T, soudní rozsudek, Prosecutor v. Mitar Vasiljevic, 29. listopadu 2002, bod 71 ■ ICTY, věc č. IT-98-30/1-T, soudní rozsudek, 2001, Prosecutor v. Miroslav Kvočka et al, bod 255 ■ ICTY, věc č. IT-95-14-T, soudní rozsudek, Prosecutor v. Tihomir Blaškić, 3. března 2000, bod 286 ■ ICTY, věc č. IT-95-17/1, soudní rozsudek, Prosecutor v. Anto Furundzija, 10. prosince 1998, bod 246 ■ ICTR, věc č. ICTR-96-4-T, Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (soudní komora 1), 2. září 1998, bod 523

Činy, které se vylučují, přisuzované skupině nebo režimu

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Článek 12 kvalifikační směrnice Článek 17 kvalifikační směrnice	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661, body 88-98 ■ ICTY, IT-97-24-T Prosecutor v. Milomir Stakic (soudní rozsudek), 31. července 2003, bod 433

Důvody vylučující individuální odpovědnost**Duševní způsobilost chápat a ovládat své chování**

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 31 odst. a), čl. 31 odst. b) Římského statutu Čl. 40 odst. 3) Úmluvy o právech dítěte	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTR, věc č. ICTR-96-4-T, Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (soudní komora 1), 2. září 1998, bod 523

Nátlak

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 31 odst. d) Římského statutu Článek 33 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-96-22-A, rozsudek v odvolacím řízení, Prosecutor v Dragan Erdemovic, odvolací řízení, 7. října 1997, bod 19 ■ Vyšší soud (Spojené království), AB (Article 1F(a) – defence - duress) Iran [2016] UKUT 00376 (IAC)

Sebeobrana a obrana jiných osob

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Čl. 31 odst. 1 písm. c) Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Odvolací správní tribunál (Austrálie), rozsudek ze dne 16. června 2010, Re YYMT and FRFJ (2010), 115 ALD 590

Příkazy nadřízeného

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Článek 33 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, věc č. IT-96-22-A, rozsudek v odvolacím řízení, Prosecutor v Dragan Erdemovic, odvolací řízení, 7. října 1997

Další faktory

Odkazy na právní předpisy	Judikatura
Článek 29 Římského statutu	<ul style="list-style-type: none"> ■ CJEU, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, B a D, EU:C:2010:661, body 103-105 ■ Vyšší soud (Spojené království) (komora pro azyl a přistěhovalectví), AH (Article 1F (b)), [2013] UKUT 00382

Další zdroje

[EASO Judicial Analysis ‘Exclusion: Articles 12 and 17 Qualification Directive \(2011/95/EU\)](#) („Právní analýza o vyloučení: Články 12 a 17 kvalifikační směrnice (2011/95/EU“) je součástí série dokumentů úřadu EASO v oblasti profesního rozvoje pro členy soudů a poskytuje ucelený pohled na doložky o vyloučení z právní perspektivy.

[Internetové stránky Mezinárodního trestního soudu](#) obsahují rozsáhlou databázi mezinárodních nástrojů a mezinárodní a vnitrostátní judikatury týkající se mezinárodních zločinů. Užitečnou pomůckou pro vyšetřující úředníky, kteří se zabývají složkami zločinu, by mohly být [právní nástroje MTS](#).

Příslušné materiály od Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR):

- [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees](#) („Příručka k řízením a kritériím pro přiznání právního postavení uprchlíka podle úmluvy z roku 1951 a protokolu z roku 1967 o právním postavení uprchlíků“) (kapitola IV),
- [Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees](#) („Stručné informace o uplatnění doložek o vyloučení: Čl. 1 odst. F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951“)
- [Guidelines on international protection: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees](#) („Pokyny k mezinárodní ochraně: Uplatnění doložek o vyloučení: Čl. 1 odst. F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951“)
- [Guidelines on International Protection: Child Asylum Claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees](#) („Pokyny k mezinárodní ochraně: Žádosti o azyl dítěte podle čl. 1 odst. A písm. 2) a čl. 1 odst. F Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 anebo Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967“)

V otázkách týkajících se mezinárodního humanitárního práva a zákonů a chování v mezinárodních nebo vnitrostátních konfliktech by užitečným zdrojem mohly být internetové stránky [Mezinárodního výboru Červeného kříže \(ICRC\)](#).

JAK ZÍSKAT PUBLIKACE EU

Bezplatné publikace:

- jeden výtisk:
prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- více výtisků, plakáty či mapy:
na zastoupeních Evropské unie (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
na delegacích Evropské unie v zemích mimo EU
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
můžete se také obrátit na síť Europe Direct na adrese
(http://europa.eu/europedirect/index_en.htm)
nebo na telefonní lince 00 800 6 7 8 9 10 11 (zdarma v rámci EU) (*).

(*) Informace jsou poskytovány zdarma, stejně jako většina telefonních hovorů (někteří operátoři, telefonní automaty nebo hotely však mohou telefonické spojení zpoplatnit).

Placené publikace:

- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Úřad pro publikace